

Tělocvičná jednota Sokol Liberec I.

Nazdar!

Sokolské souzvuky

č. 6 -7 - červen, červenec 2017

Ročník 7.

***„Moudrý je ten,
kdo mluví pravdu!“***

William Shakespeare

Obsah:

Úvodní slovo - Několik myšlenek...

Metodika

Cvičební jednotka pro předškolní žactvo – Budulínek

Zapomenuté nářadí

Časopis Sokol dříve a dnes

Soutěž pro starší žactvo

Nejenom pohybem živ je sokol...

Národní identita - zastavení 16 – revoluční rok 1848

Přehlížená noblesa

Kaleidoskop – červen – Patriae et musis

Memorandum národa slovenského

Václav Hanka – literát, básník, falsifikátor

Medailér a sochař Otakar Španiel

Synonymum pro velkou porážku – Waterloo

Tenor „od Pána Boha“ Beno Blachut

Vzpouza v Arktidě

Španělská conquista a Peru

červenec - Pražské slunce

První vlak tažený parní lokomotivou

Majestát Rudolfa II.

Petr Parléř a chrám sv. Víta

Začátek Velké Francouzské revoluce

Objevení Antarktidy

„Nic není důležitější než svoboda!“

Naši furianti –sletový seriál

Osobnosti a události měsíce – Legionáři a dnešek

Svědkové národní minulosti

Hukvaldy

Zprávy z jednot a žup

Ze zahraničí – 150 let – „Sokól“ v Polsku

150 let Sokola Vídeň

Sokolské rozloučení s bratrem Antonínem Pšurným

Turistický pochod „Krajem Karoliny Světlé“

Spořilov vzpomněl důstojně svých hrdinů

Závěrečné slovo

Úvodní slovo

Několik myšlenek....

Za několik týdnů končí školní i cvičební rok, blíží se doba odpočinku a prázdninových radostí – ale i doba, kdy bychom si měli udělat trochu času sami na sebe. V průběhu roku na to není příliš mnoho času, kromě toho jsme zahlcováni nejrůznějšími katastrofickým – ať už skutečnými, nebo i vymyšlenými – zprávami, které nás rozčilují a způsobují stres a otrávenost.

Jenže tak se žít dost dobře nedá. I v denním životě je třeba hledat to dobré, co se kolem nás vyskytuje. Není toho tak málo, jak si mnohdy myslíme. Máme přátele, práci, kterou děláme rádi, máme rodinu (záleží jen na nás jaká bude!), žijeme v krásné zemi, kterou je nutno opatrovat a chránit. Měli bychom být společností „slušných“ lidí – což je základ spokojeného a klidného života všude na zeměkouli.

Hrozný a naprosto nepřijatelný je názor některých, hlavně mladých, lidí – totiž že se za republiku stydí. Řekla bych, že ti, co tohle prohlašují, by se měli hlavně stydět sami za sebe! Je jistě pravda, že „žádná, ani ta nejskvělejší minulost“ nezajišťuje národům současnost a budoucnost! Dnešním problémem číslo jedna jsou rozhárané politické poměry, které zpochybňují naši víru ve slušnost a korektnost chování, stejně jako naši odvahu uplatňovat veřejně své názory a především jednat tak, abychom si to přízvisko „slušný“ člověk každý sám za sebe zasloužili.

Obecně známý je epitaf na hrobě presidenta USA J. F. Kennedyho:

„Neptej se, co může udělat tvá zem pro tebe! Ptej se, co ty můžeš udělat pro svou zem!“

Ten citát by měl platit pro každého, ale pro člena Sokola by měl být samozřejmostí. Člověk se nemůže vymlouvat na to, že je „malý pán“ a že jeho snaha a činy nic neznamenají! Znamenají! A nevymlouvejme se! Ti, co tu byli před námi to určitě také neměli lehké, i když se zřejmě potýkali s jinými, ale stejně těžkými, problémy.

Jsou před námi poslední prázdniny před sletovým rokem a co víc, před rokem, ve kterém oslavíme sté výročí vzniku republiky. Jsou před námi prázdniny – doba, kdy si můžeme v klidu oddechnout a připravit se na další boje, které jsou před námi.

„Skutečná demokracie nikdy nebyla a asi nikdy nebude samozřejmostí. Je totiž hodnotou, o kterou je stále třeba usilovat. Vše, po čem člověk skutečně touží, musí být podloženo vynaloženým úsilím. Prací!“ (Jan Konfršt- „O vlastenectví – povídání s Janem“)

Mnozí z mladých pochopili, o co v Sokole jde! Že staré heslo „Ve zdravém těle, zdravý duch!“ znamená stejně tak jako výchovu tělesnou také výchovu kulturní, mravní – a že tenhle požadavek platí obecně. Přiznejme si, že vlivem okolností se nám však pozitivní uvědomění těchto priorit obecně u mladých lidí tak docela nepovedlo. Mohla bych vyjmenovat – stejně jako čtenáři těchto řádků, proč to tak je, proč se to tak stalo! Tyto důvody je třeba vzít na vědomí – a asi začít přemýšlet (a jednat) nějak jinak. Nevím jak, nedovedu poradit. Vím jen jedno, že každý musí začít u sebe – dát do boje za ideály, kterými vznikla tato republika, sám sebe – rozhodovat bude jako vždy míra věnovaného úsilí, pravdivost našeho života a láska ke svému bližnímu a zemi, ve které žijeme!

Jarina Žitná

Při konečném pořádání textů v tomto čísle, se mi objevilo několik volných míst. Věnuji je citacím ze starých čísel Sokola a doby, kdy vznikla a začala první světová válka.

Metodika

Cvičební jednotka pro předškoláky –

Budulínek

Náčiní, nářadí a pomůcky: bubínek, gymbaly, malé pet lahve, pet víčka, CD

Úvodní část:

a/ nástup, pozdrav

b/ motivace – krátce pohádkou Budulínek / je předpoklad že děti znají

Rušná část:

Pohybová hra Kouzelný bubínek.

Kouzelný bubínek dokáže měnit sochy. Jakmile se ozve úder každá socha se změní v jinou. Střídáme s přirozeným cvičením.

Jako obměna musí sochy splňovat určité požadavky – na př. stát na jedné noze.....

Průpravná část: bez náčiní, s hudbou

Motivace: Budulínek protahuje své tělo

Každý cvik opakujeme cca 8x

1. leh, vzpažit zevnitř, mírně roznožit – vytáhnout do dálky za dlaněmi a chodidly
2. leh skrčmo, dlaněmi přitáhnout stehna k hrudníku – kolébání vpřed, vzad a do stran, hlava na podložce
3. leh, pokrčit vzpažmo, dlaně na lokty – celé čelné kruhy pažemi před trupem
4. leh pokrčmo, připažit – pokrčit přednožmo levou, kroužit / jízda na koloběžce/
5. vzpor klečmo, hlava v prodloužení trupu – vzpažit levou, vytáhnout do dálky
6. vzpor klečmo, hlava v prodloužení trupu – zanožit pravou, vytáhnout do dálky za patou
7. vzpor klečmo, hlava v prodloužení trupu – posunout koleno levé nohy k pravé dlani
8. vzpor klečmo, vzpor stojmo

Hlavní část:

Hudebně pohybová výchova / motivace bubínek/

Každé dítě – gymbal a dvě malé barevné pet lahve

- rytmizace Máme jedny housličky a pěkný bubínek
jsou tam čtyři lištičky a Budulínek

- pohybová skladbička – improvizace s hudebním doprovodem

Závěrečná část:

a/ cvrnkání do hrášků / pet víček /

b/ Pohybová hra: nikdo nezůstane stát – s míčem

děti sedí v kruhu, kutálí si vzájemně jeden míč / hrášek/, později i více míčů. Kdo dostane míč, pošle dalšímu a vstane.

Dana Uzlová, vedoucí sboru PD ÚCS, náčelnice Sokola Lhotka

Zapomenuté nářadí – kolovadla.

Tam, kde máte starou budovu sokolovny nebo tělocvičny, běžte a dobře si prohlédněte strop sálu. Snad tam ještě najdete kovový kotouč s háčky, na které se věšelo osm „žebříčků“! Tohle nářadí – kolovadla bylo zlatým hřebem v hodinách mládeže, vyřídili jsme se na něm. I z pohledu dneška jsou však kolovadla nářadím, které se dá dobře využít a přináší zpestření do cvičebních hodin.

Cvičení na kolovadlech probíhá většinou ve visu, případně visu smíšeném a využívá pohybu po kruhu a jeho následné setrvačnosti (kolotoč!), procvičuje však také orientaci v prostoru a podporuje týmovou spolupráci cvičenců – všichni totiž musejí vykonávat určitý pohyb stejně a včas. Cvičenec může používat jeden nebo dva sousední „žebříčky“, tzn. že najednou může cvičit čtveřice nebo osmice cvičenců.

Kolovadla patřila k bezpečným nářadím, ovšem musela být umístěna v dostatečné vzdálenosti od stěn, pilířů nebo jiných překážek. Pokud se pamatuji, cvičilo se na nich několik stereotypních cviků, pro cvičence měl největší půvab především otáčivý pohyb a „let nad zemí“.

V časopise Sokol z roku 1914 se v prvních třech číslech věnuje bratr Kožíšek cvičení na kolovadlech – a z mého pohledu tam uvádí neuvěřitelné množství možností, o kterých jsem neměla ani potuchy. Z uvedených cviků jsem vybrala ty jednoduché, obrázky, které je doprovázejí jsou původní, popis cviků jsem přizpůsobila a zjednodušila. Pro zajímavost – našla jsem tam i několik cviků, které bych s hlediska dnešní zdravotní tělesné výchovy nedoporučovala a proto je ani neuvádím. Nebezpečí, které by mohlo na „kolujícího“ cvičence čekat, je způsobeno značnou silou setrvačnosti a nedostatkem síly cvičence udržet se v určité poloze a možnosti „utrhnout se“!

- 1) Nácvič pohybu po kruhu – kolovati krokem nebo klusem. Držení jednou paží za příčel žebříku nadhmatem nebo podhmatem, volná paže v bok nebo upažit poníž. Chůzi po kruhu stále zrychlujeme, prodlužujeme krok a zvětšujeme odraz, takže se mezi dvěma odrazy začínáme volně vznášet nad zemí. Obr. 1 a 2
- 2) Kolovati klusem ve svisu nadhmatem levou a shybu podhmatem pravou, dohmat na příčle. Váha těla se pomalu stále více přenáší na žebřík, pohyb nohou se prodlužuje, zvětšuje se odraz a tělo se dostává nad zem (na povel přerušit odražení!) Obr. č. 3
- 3) Cvičení na dvou žebřících – Závěs ve vzpažení zevnitř vněhmatem (paže provléknout žebříkem v úrovni podpaží) – paže stále napjaty. Do pohybu kolovadel přecházíme cvalem (jsme čelem na střed otáčení!). Cvalové kroky prodlužujeme a zrychlujeme, při dostatečné rychlosti na povel zrušit styk s podložkou, trup volně visí. Obr. č. 4

Variace - Totéž, ale každý cvičenec má pouze jeden žebřík a drží se obouřuč nadhmatem na stejné příčce. Tento způsob je obtížnější – cvičenec se snáze „utrhe“. Obr. č. 5

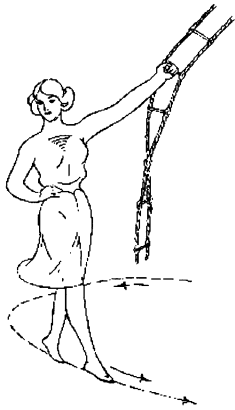
- 4) Cvičení na dvou žebřících – kolovati cvalem ve shybu, držení za příčle dvou sousedních žebříků. Rozběh cvalem stranou. Obr. č. 6
- 5) Cvičení na dvou žebřících – kolovati závěsem v podpaží, dohmat zpředu na provazce v úrovni závěsu. Rozběh cvalem stranou, na povel pustit nohy od země, další odraz snožmo (po odrazu se krouživým pohybem dostávají nohy před tělo a znovu odraz). Obr. č. 7
Variace - totéž, ale upažit. (Nutno udržet upažení, tlačit paže dolů, příčel musí zůstat pod ramenem! Obr. č. 8
- 6) Cvičení na dvou žebřících. Kolovati závěsem v podpaží na příčlích dvou žebříků, ale paže zůstávají napnuté a opírají se o příčle u těla – v připázení!
Cvičíme čelem nebo zády na střed otáčení. Obr. č. 9, 10
- 7) Kolovati závěsem (nejčastější, nejoblíbenější a bez rizika!) Oběma rukama uchopíme žebřík za provazy vněhmatem, levou nohu provlékneme v přiměřené výši mezi dvěma příčli, závěs v podkolení, pravou se odrážíme poskokem. Zvětšujeme odraz – po odrazu pravou zanožíme a pak velkým obloukem ze zadu dopředu přednožíme a znovu odraz.
Variace – stejné provedení, ale držení jednoruč, volná ruka v bok. Na obrázku je dobře vidět způsob odrážení volnou nohou. Obr. č. 11 a 12
- 8) Kolovati závěsem a špičkou nohy porazit kužel. Kužel postavíme na vnější stranu kruhu, kolující cvičenec se ho snaží porazit špičkou napnuté odrazové nohy. Horní část těla se přikloní k žebříku. Obr. č. 13
- 9) Kolovati závěsem a rukou uchopit kužel postavený na oběžné dráze. Tělo je nutno odklonit od žebříku a získat tak prostor k uchopení kužele (nebo jiné pomůcky). Obr. č. 14
- 10) Kolovati závěsem v držení jednoruč, v druhé ruce držíme tyč, kterou se snažíme zasáhnout a porazit postavený kužel (opět je nutno vyzkoušet vzdálenost) – máchnutím. Obr. č. 15

Ve stati br. Kozíška je uvedeno cviků daleko více. V příštím čísle se ještě vrátíme ke kolovadlům obtížnějšími cviky a cvičením ve dvojicích – což přispívá k obohacení repertoaru, obratnosti, prostorové orientaci a - obecné zábavě.

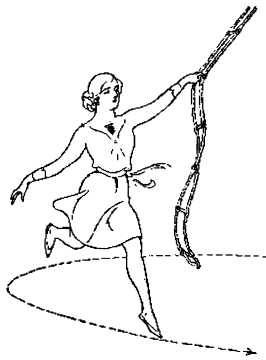
Obrázky byly okopírovány z dvojčísla časopisu Sokol, ročník 1914 – což je skoro neuvěřitelné. Byly pořizeny fotografickou cestou – autorem je náčelník naší jednoty bratr Sam Mikolášek.

Zkusila jsem to nejdřív přes skener, ale obrázky byly nepublikovatelné – a bez obrázků by celý článek - vzhledem k tomu, že mnoho čtenářů toto náradí vůbec nezná – byl k ničemu!

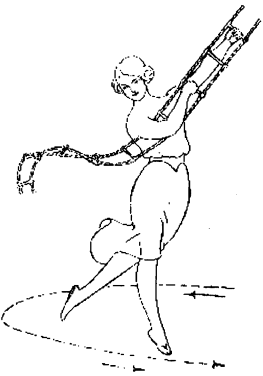
1

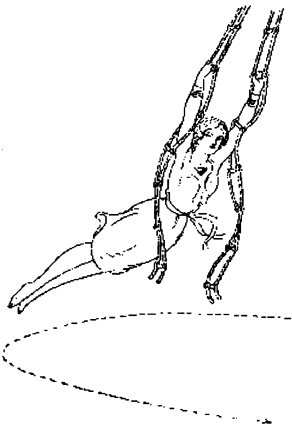
2

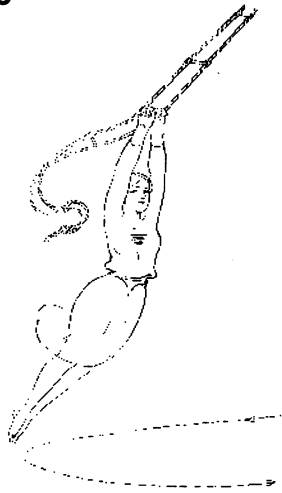
3

4

5

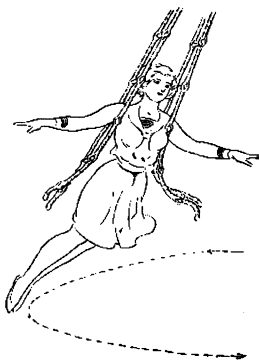
6

7

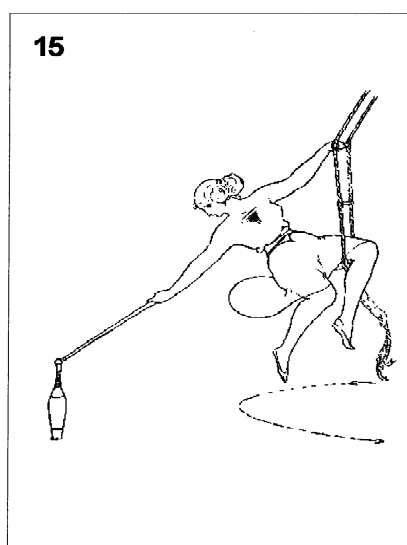
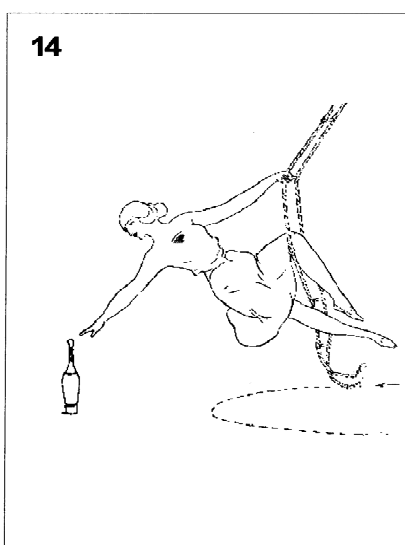
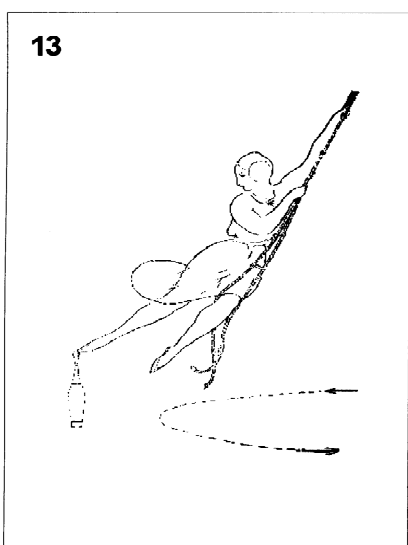
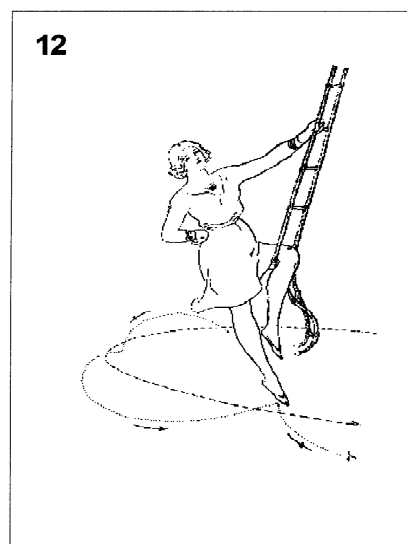
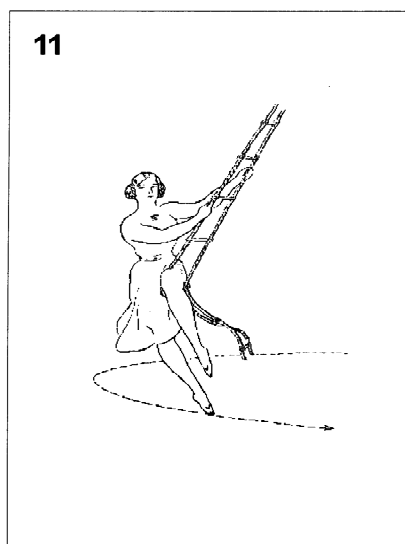
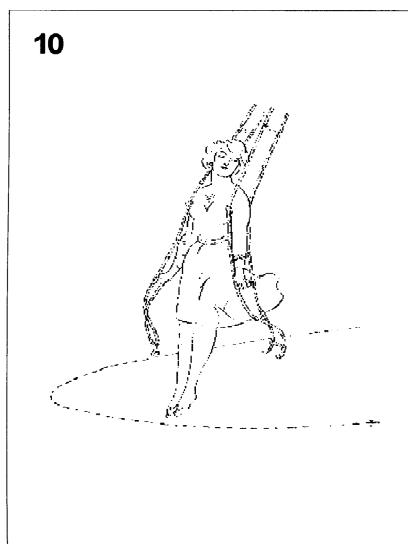

8

9

Jarina Žitná, vybráno z časopisu Sokol, ročník 1914.

Časopis Sokol – červen 1914

„Nelze podceňovat i a proto opomíjet duševní výchovu dorostu v Sokole. Tvrdí se, že tělesné cvičení působí na mravní síly každého jedince. To je pravda, ale nesmí se při tom zapomenouti, že duševní výchova působí rovněž ku mravnosti, utužování charakteru!

Tělesné cvičení především zdraví těla, vzdělání především duševním silám slouží, však obě činnosti – každá ovšem svým vlastním způsobem – přispívají k utužení mravních sil, k vytvoření charakteru dokonalého muže a nelze je v tomto případě od sebe oddělovati, jelikož se ve vlivu na mravnost vzájemně doplňují.

Pravidelným tužením, krásným cvičením, zdoláváním i nesnadných cviků nabýváme chuti k práci, vytrvalosti, otužilosti, statečnosti, duchapřítomnosti, soběstačnosti, hlubokým studiem všestranným následující velké muže stáváme se pracovitými, snaživými, poctivými, ohlednými, uctivými, skromnými.

Nežádáme, aby spousta přednášek přetěžovala jednoty snad dokonce na úkor vlastní činnosti sokolské, však to pokládáme za povinnost každé jednoty, by alespoň nejvýznamnější události důstojným způsobem uctila a při tom členstvo své a dorost poučila! Není pak bezvýznamno, aby tak učinily všechny jednoty a nejen některé!“

Časopis Sokol dříve a dnes.

Po zrušení naší jubilejní výstavy, jsem si vzala domů na prostudování svázaný ročník časopisu Sokol – z roku 1914. Přiznám se, že jsem žasla nad jeho metodickou i vzdělavatelskou úrovní. Samozřejmě, po stránce grafické a barevnosti se nedá s dnešním oficiálním časopisem Sokol srovnávat, což je dáno dobou vydání a dnešními možnostmi publikace. Liší se jistě i technickou úrovní jednotlivých částí – vývoj se přece nemohl zastavit a také se nezastavil. Ale....

Dnešní časopis je zaměřen především na informace o činnosti – přináší zpravodajství z jednot i žup, popisuje sportovní utkání, zveřejňuje výsledky závodů, upozorňuje na připravované akce, občas komentuje velké události jako přípravu sletových skladeb, jejich technické zabezpečení apod. a není v něm většinou místo na témata metodická a vzdělavatelská, ta se objevují v monotematických Cvičitelských listech vydávaných občas školou nebo v obnoveném časopisu Sokolský vzdělavatel.

Časopis Sokol však býval určen všem a mohli v něm najít poučení jak cvičitelé, tak i činovníci a vzdělavatelé. Zajímavý je podtitulek časopisu z dávných dob – „časopis zájmům tělocvičným věnovaný“ – redaktorem byl tenkrát starosta ČOS dr. Josef Scheiner a psali do něj především význační pracovníci tehdejší organizace.

Takže pro zajímavost tituly z dvojčísla leden – únor 1914:

- Po prvních stopách sokolských	- dr. J. Scheiner
- Rytmus v tělesné výchově	- dr. Frant. Smotlacha
- Závist (z Nových epištol sokolských)	- Karel Vaníček
- Kolovadlo (začátek seriálu)	- Frant. Kožíšek
- Cvičení devític (popis pro veřejné vystoupení)	- V. Vorel
- Otůžlost a únava s hlediska vojenského	- přeložil Klír
- Filologický rozbor českého názvosloví tělocvičného	- Ant. Šebánek
- K VI. Mezinárodním závodům v Paříži	- dr. Vaníček
- Významné slovinské sokolské jubileum	- dr. Jos. Páta
- Stadion v Berlíně	- Ludvík Čížek
- Svaz česk. Spolků a přátel pro těl vých. mládeže – r. 1913	- Ant. B. Svojsík
- Osnovy pro vyučování tělocviku na dívčích školách	- přeložil J. Klenka
- Územní ohrožení	
- Zprávy různé	

Zpráv hodně, ale drobným písmem a stručně. Dvojčíslo mělo 56 stránek, samostatná čísla kolem 27 stran.

Stejně jako dnes byl časopis určen sokolské veřejnosti - především cvičitelům a aktivním činovníkům.

Jarina Žitná

Časopis Sokol – dvojčíslo srpen – září 1914

„Mohutný žár zachvátil celou Evropu. Octli jsme se ve víru válečném, strhujícím v divokém rozpoutání vše ve svůj překotný let.

I naši hoši šli – v tisících, desetitisících a s nimi odešel i jarý ruch cvičešť a sokoloven našich, utichl veselý hlahol, utichly povely, jen něco málo borců zůstalo v osiřelých, opuštěných síních na znamení, že život zde dosud nezaniknul.

Nezaniknul, neboť zůstal ještě silný a tuhý kmen ostatního členstva, ti tisícové věrných a oddaných duší, jimž je dnes střežiti a brániti vzácné odkazy předchůdců, velké dílo již zbudované, v jehož stínu klíčí noví, št'astnější dnové národa. Nuže, hlavy vzhůru!“

Prázdninová soutěž pro starší žactvo

Hru na otázky a odpovědi je možno hrát jako soutěž družstev nebo jednotlivců. Otázky je možno diktovat, ale lépe je mít je napsané na papíře. Další možností je mít kartičky vždy s jednou otázkou, rozvěsit je, účastníci je hledají a odpovědi zapisují do připravených kartiček s čísly otázek. Hrajeme na předem určený čas. Po ukončení je nutno všechny odpovědi zopakovat se všemi účastníky, případně vysvětlit, co dělalo potíže.

Zeměpis

- 1) Která česká řeka se nevlévá do Vltavy?
a) Nežárka, b) Blanice, c) Otava, d) Lužnice
- 2) Slavkovský les je pohoří
a) na západě, b) na severu, c) na jihu, d) na východě republiky
- 3) Častolovice jsou zámek
a) v blízkosti Č. Budějovic, b) ve východních Čechách, c) na jižní Moravě, d) u Prahy
- 4) Která z těchto hor v ČR dosahuje výšky 1603 ?
a) Blaník, b) Lysá hora, c) Ještěd, d) Sněžka
- 5) Punkevní jeskyně najdete
a) v Českém krasu, b) v Moravském krasu, c) u Chýnova, d) u Javoříčka
- 6) Který z těchto jihočeských rybníků je největší?
a) Svět, b) Bezdrev, c) Rožmberk, d) Hejtman
- 7) Lignit je název pro
a) černé uhlí, b) přírodní naftu, c) mladé hnědé uhlí, d) biopalivo
- 8) Skansen je
a) museum miniatur, b) museum staveb v přírodě, c) museum lidového umění, d) knihovna
- 9) Ve kterém českém královském městě bývala mincovna?
a) Kutná hora, b) Prachatice, c) Třebíč, d) Litoměřice
- 10) Černé jezero najdete
a) v Krkonoších, b) v Jizerských horách, c) na Šumavě, d) v Krušných horách
- 11) Jak se jmenuje dřevina, která je v našich lesích zastoupena nejčastěji?
a) borovice, b) jedle, c) modřín, d) smrk
- 12) Jmenujte zříceninu, kterou nenajdete v Českém ráji!
a) Kost, b) Valečov, c) Hazenburk, d) Valdštejn
- 13) Ve kterém stavebním stylu je postaven chrám sv. Barbory v Kutné hoře ?
a) gotika, b) baroko, c) rokoko, d) secese
- 14) Milešovka je nejvyšší hora
a) Českého Středohoří, b) Jeseníků, c) Bezkýd, d) Lužických hor
- 15) Řeka Svratka pramení
a) na Šumavě, b) na Českomoravské vrchovině, c) v Českém lese, d) v Jeseníkách
- 16) Svatý kopeček je poutní místo
a) u Brna, b) u Pardubic, c) u Mikulova, d) u Olomouce
- 17) Věž s púdorysem lichoběžníku, kde je možno z jednoho místa vidět její 4 hrany má
a) hrad v Českém Krumlově, b) hrad Bouzov, c) hrad Kost, d) hrad Hukvaldy
- 18) Lipenská přehradní nádrž leží na řece
a) Labi, b) Vltavě, c) Ohři, d) Moravě
- 19) Známý je orloj na Staroměstském nám. v Praze. Další, malovaný K. Svolinským je
a) v Olomouci, b) v Jičíně, c) v Hradci Králové, d) v Berouně
- 20) Nejstarší zoologickou zahradu u nás najdete
a) v Praze, b) v Ústí n. Labem, c) v Liberci, d) v Brně

Kultura – hudba, divadlo, literatury výtvarné umění, dějiny

- 1) Kolik bylo ve skutečnosti mušketýrů v knize Al. Dumase „Tři mušketýři“ ?
a) dva, b) tři, c) čtyři, d) pět
- 2) Která česká spisovatelka převzala své umělecké jméno podle vesnice v Podještědí?
a) Božena Němcová, b) Sofie Podlipská, c) Karolina Světlá, d) Eliška Krásnohorská
- 3) Rožmberkové byli významným rodem, schopným oponovat i králi. Pocházeli z
a) Jižních Čech, b) jižní Moravy, c) východních Čech, d) Litoměřicka
- 4) Kterou z těchto oper nesložil Bedřich Smetana?
a) Hubička, b) Dvě vdovy, c) Čert a Káča, d) Čertova stěna
- 5) Která česká zpěvačka nazpívala známou „Modlitbu pro Martu“?
a) Kubišová, b) Vondráčková, c) Janů, d) Zagorová
- 6) Jak se jmenovala nejstarší dcera našeho prvního prezidenta T. G. Masaryka?
a) Olga, b) Božena, c) Hana, d) Alice
- 7) Jeden z našich básníků obdržel Nobelovu cenu za literaturu, který?
a) Josef Hora, b) Jaroslav Seifert, c) Jiří Wolker, d) Vítězslav Nezval
- 8) V jakém příbuzenském poměru byli Miroslav Tyrš a Jindřich Fugner?
a) bratři, b) bratřanci, c) tchán a zeť, d) nebyli příbuzní
- 9) Na kterém hradě pobýval mistr Jan Hus před odchodem na koncil do Kostnice?
a) Krakovec, b) Kozí Hrádek, c) Choustník, d) Lipnice
- 10) Oponu v Národním divadle maloval
a) Mikoláš Aleš, b) Antonín Mánes, c) Vincenc Beneš, d) Vojtěch Hynais
- 11) Které z českých měst bylo sídlem radikálních husitů?
a) České Budějovice, b) Tábor, c) Praha, d) Znojmo
- 12) Který český herec hrál roli prvního rádce v pohádce Pyšná princezna ?
a) Josef Dvořák, b) Vladimír Ráž, c) Miloš Kopecký, d) Josef Kemr
- 13) Jak se jmenuje kniha Aloise Jiráska, ve které popisuje povstání na Chodsku?
a) Temno, b) Psohlavci, c) U nás, d) Husitský král
- 14) Kde se narodil druhý prezident republiky dr. Edward Beneš?
a) v Hodoníně, b) v Praze, c) v Táboře, d) v Kožlanech
- 15) „Matkou“ prvního sokolského praporu se stala
a) Bož. Němcová, b) Kar. Světlá, c) El. Krásnohorská, d) Zd. Braunerová
- 16) Kterou ze sokolských písní použil čs. rozhlas jako znělku v květnu 1945?
a) V nový život, b) Lví silou, c) Spějme dál, d) Měla jsem milého sokolíka
- 17) Jak se jmenuje populární moderátor soutěže StarDance?
a) Petr Eben, b) Marek Eben, c) Jiří Krampol, d) Leoš Mareš
- 18) Ve které české hře zpíval prvně slepý muzikant Mareš píseň „Kde domov můj“
a) Naši furianti, b) Fidlovačka, c) Lucerna, d) Zvíkovský rarášek
- 19) Který strom je považován za náš národní?
a) jabloň, b) jedle, c) lípa, d) topol
- 20) Ve kterém z těchto měst najdeme nejstarší přemyslovskou rotundu?
a) ve Znojmu, b) v Kutné hoře, c) v Českém Krumlově, d) v Praze

*„A jako sebedobnější půda nemůže být plodná bez obdělávání,
tak ani duše nenese plody bez učení!“*

Cicero

Správné odpovědi najdete na stránkách Souzvuků – pro Vaši kontrolu!

Svět kolem nás

- 1) Kterému světadílu se přezdívá „černý“ ?
a) Asie, b) Evropa, c) Afrika, d) Amerika
- 2) Jak se jmenuje pohoří, které se táhne při západním pobřeží Jižní Ameriky?
a) Ural, b) Andy, c) Alpy, d) Hindukuš
- 3) Mezi velké světově proslulé hudebníky nepatří
a) Beethoven, b) Roosevelt, c) Mozart, d) Dvořák
- 4) Ve kterém z velkých evropských měst stojí Eiffelova věž ?
a) Berlín, b) Amsterdam, c) Řím, d) Paříž
- 5) Spartakus byl
a) rokový zpěvák, b) politik, c) vůdce povstání otroků v Římě, d) řecký bůh
- 6) Německý „říšský protektor“ na kterého byl v Praze za války spáchán atentát
a) Himmler, b) Hitler, c) Heydrich, d) Hess
- 7) Na hranici mezi USA a Kanadou leží 5 velkých jezer. Které mezi ně nepatří ?
a) Michigan, b) Huronské, c) Aralské, d) Ontario
- 8) Jak se jmenuje nejvyšší hora světa?
a) Mount Everest, b) Nanga Parbat, c) Mount Mc. Kinley, d) Makalu
- 9) Budhismus je
a) politické zřízení, b) náboženství, c) literární směr, d) básnické dílo
- 10) Co je to pemikan?
a) polévkové koření, b) druh kakaa, c) sušené mleté maso, d) potravinové barvivo
- 11) Světoznámé drama „Romeo a Julie“ napsal
a) M. Gorkij, b) J. B. Moliere, c) W. Shakespeare, d) A. Muller
- 12) Řeka Odra se vlévá do
a) Kaspického moře, b) Severního moře, c) Černého moře, d) Baltského moře
- 13) Ve kterém městě ve Velké Británii vznikla skupina Beatles?
a) v Londýně, b) v Liverpoolu, c) v Glasgow, d) v Edinburgu
- 14) Jak se jmenuje úžina, která odděluje ostrov Sicilie od pobřeží Itálie?
a) La Manche, b) Dardanely, c) Messinská, d) Bospor
- 15) Který velký malíř si v záchvatu šílenství uřízl ucho?
a) Rembrand, b) Boticelli, c) Manet, d) van Gogh
- 16) Kdo je autorem opery Don Giovanni,? (světová premiéra byla v Praze)
a) B. Smetana, b) L. Janáček, c) W. A. Mozart, d) L. van Beethoven
- 17) Hlavní město Číny Peking má skoro
a) 10 milionů, b) 20 milionů, c) 30 milionů, d) 5 milionů obyvatel
- 18) Nejvyšší horou Afriky je
a) Tirič Mir, b) Kazbek, c) Mont Blanc, d) Kilimandžáro
- 19) Tasmannovo moře najdete v blízkosti
a) Austrálie, b) severní Asie, c) Francie, d) Antarktidy
- 20) Národní park Yosemite najdete na území
a) Venezuely, b) střední Afriky, c) USA, d) Brazílie

Budete-li něco podobného na táboře s dětmi hrát, je dobré ukázat příslušná místa na mapě!!

Je zajímavé zjistit, jaké asi jsou obecné vědomosti a znalosti dětí, ale pozor, žádnou z těchto her nelze hrát příliš dlouho, protože pak děti ztratí zájem!

Hezké počasí na táborech, zdravé a šťastné děti a hodně společné zábavy přeje

Jarina Žitná

Nejenom pohybem živ je sokol

Národní identita

Při hledání české národní identity se dostáváme k důležitému období nejen naší, ale i evropské historie – k revolučnímu roku 1848, kterým u nás prakticky končí období národního obrození. Tento rok bývá také nazýván „jarem národů“ nebo „rokem revoluce“. Ta byla podmíněna změnou politických i sociálních poměrů celého kontinentu a můžeme ji sledovat v různých částech Evropy. První vlaštovkou bylo v lednu 1848 povstání na Sicilii, a celé toto období končí porážkou revoluce v Uhrách v srpnu 1849. Přes úspěchy i neúspěchy tohoto období je nutno konstatovat některé vymoženosti, které byly jeho výsledkem. Je to především zrušení roboty, zřizování obecních samospráv i některé další občanské svobody.

Zastavení 16. – revoluční rok 1848

Po porážce Napoleona a Vídeňském kongresu r. 1815 se poměry vrátily do doby předrevoluční, ale radikální změny v myšlení a jednání občanů se už nemohly a nedaly zastavit. Dostáváme se do doby průmyslové revoluce, kdy vznikají nové železnice a silnice, myšlenky a informace se šíří pomocí tisku a dostávají se i do velmi odlehlých oblastí. Přítažlivé myšlenky francouzské revoluce, totiž občanská svoboda a omezení moci panovníka ústavou, rovnost občanů, odstranění šlechtických privilegií a účast na politickém životě, probuzení národního sebevědomí – lidé se domáhají politické organizace na národním principu. Vznikají národní sjednocovací hnutí, která vyžadují politickou samostatnost (Německo, Francie, Itálie, Polsko, Uhry). Motorem je vzdělání, kultura, veřejné mínění a tisk. Ve Francii se dokonce hlásí dělnictvo se svými sociálními požadavky, končí spolupráce dělnictva a měšťanů.

V lednu 1848 vzniká povstání v Palermu, Rakušané však italské snahy potlačují vojenským zásahem maršála Radeckého. Ve Francii je vynesena k moci režim Ludvíka Filipa, jehož konservatismus roste, přiklání se k Rakousku. 24. února 1848 vypukla v Paříži revoluce, která smetla krále a byla vyhlášena republika. Král byl nucen abdikovat a utekl do Anglie. Vedení získala jedenáctičlenná rada ministrů – zrušila otroctví v koloniích, trest smrti za politické zločiny, zavedla svobodu tisku a právo na práci. Když však 24. června vypukla dělnická revoluce a byla potlačena, byl to neklamný signál pro kontrarevoluci v Evropě. 4. listopadu téhož roku byla vydána nová ústava a 10. prosince se stal prezidentem synovec Napoleona Bonaparta Ludvík Napoleon. V této roli se však příliš neohrával, o tři roky později se totiž prohlásil císařem. Klid nebyl ani v Německu – Březnová revoluce z r. 1848 v Bádensku se rozšířila v dalších německých zemích. Byly vyhlášeny volby do ústavodárného národního shromáždění, vznikl Frankfurtský parlament, který sice zrušil poddanství a prohlásil svobodu tisku, ale roztržky mezi zastánci celoněmecké monarchie a republiky způsobily slábnutí revoluční vlny, nová vlna ovšem vznikla o rok později-

Nás však bude zajímat především Rakousko – Uhersko. Revoluční nálady a bouře se mu rozhodně nevyhnuly a tak byl Ferdinand I. nucen propustit Metternicha, slíbil reorganizaci a novou ústavu. Velký význam tu měly události v Čechách, Rakousko mělo potíže i v Uhrách, kde byla revoluce, stejně jako v Praze, potlačena vojskem generála Windischgratze. Nový císař František Josef I. musel nakonec ustoupit a 14. dubna 1848 byla vyhlášena nezávislá Maďarská republika v čele s Kossuthem jako říšským správcem, měl diktátorské pravomoci. Republika byla evropskými státy uznána, ale v r. 1849 skončila potlačením, takže r. 1851 císař odvolal ústavu a nastalo další období

neoabsolutismu – byly však zachovány důležité výsledky revolučního hnutí – zrušení poddanství a existence obecních samospráv.

A teď jak to bylo v Čechách, které se samozřejmě revolučnímu duchu panujícímu v Evropě nemohly vyhnout!

11. března 1848 byla svolána schůze do Svatováclavských lázní, byla vypracována petice s požadavky adresovanými císaři. Znění této petice můžeme považovat za první český novodobý politický program. Největší autoritou v zemi byl v tuto dobu historik František Palacký, který se svých německy psaných Dějinách národa českého poukazyval na svébytnost našeho národa, který v minulosti hrál v dějinách Evropy důležitou roli. Již před rokem 1848 se začíná také objevovat jméno Karla Havlíčka Borovského, spisovatele a novináře. 5. dubna 1848 vyšlo první číslo Národních novin. Odpověď z Vídně na druhou petici nebyla tak docela uspokojivá. Vídeň sice uznávala zásadu jazykové rovnoprávnosti, slibovala rozšíření českého parlamentu, ale vyhýbavě odpovídala na požadavek spojení zemí Koruny české v jeden státoprávní celek. V Praze pak vznikl Národní výbor jako politický orgán konstitučního hnutí. František Palacký odmítl „Psaním do Frankfurtu“ účast na začlenění Čech do budoucího sjednoceného Německa. (Je třeba si uvědomit, že v tehdejší Německu převládalo naprosto zkreslené povědomí o tom, co jsou Češi. Představovali si je jako nesvéprávné heiloty v antickém Řecku a domnívali se, že bude dostačovat pozvednout je na civilizační úroveň Německa!)

30. dubna 1848 byla založena „Slovanská lípa“ – první český politický spolek a na 2. – 12. června 1848 byl svolán do Prahy Slovanský sjezd, kterého se zúčastnilo na 340 delegátů. Na programu sjezdu bylo vytvoření spolku slovanských národů v rámci Rakousko – Uherské monarchie a projednat možnost jejího přetvoření ve federativní stát. Situace v Praze se přiosťrovala – občané velmi nelibě nesli vojenská opatření podmaršála Alfréda Windischgratze a povstání 12. – 17. června jimi bylo v podstatě vyprovokováno. 12. června se totiž obyvatelé Prahy rozcházel z tzv. „Sbratřovací mše“ na Koňském trhu, zásah vojáků způsobil odpor občanů a vlna revolučního nadšení propukla plnou silou. Při tom je třeba říci, že nebyla připravena předem žádná reže nebo příprava programu. Barikády v Praze vznikaly pouze nadšením lidí a jejich nenávistí k vojsku, povstání nemělo v podstatě vedení a kromě toho ani vedoucí představitelé českého obrodného hnutí – Palacký, Havlíček – s ozbrojeným konfliktem nepočítali a nesouhlasili s ním. Na to prezident českého zemského gubernia hrabě Lev Thurn rozpustil Národní výbor a 22. července byl zahájen sněm ve Vídni. Ten schválil zákon o zrušení poddanství - vypracování nové ústavy mělo být úkolem říšského sněmu v Kroměříži, svolaného na 25. listopadu 1848. 2. prosince nastoupil na habsburský trůn František Josef I. Jednání v Kroměříži nebyla jednoduchá a bez ohledu na jeho výsledky byla vydána tzv. oktrojovaná říšská ústava („oktrojovaná“ = nařízená!!) Podle ní měl veškerou zákonodárnou moc v rukou císař s dvoukomorovým říšským sněmem, výkonnou moc měl také císař a volební právo bylo podmíněno majetkovými poměry občanů. Ústava byla vydána 4. března 1849 a 7. března byl Kroměřížský sněm rozehán vojskem.

10. května byl vyhlášen stav obležení v Praze, což znamenalo konec revolučního hnutí v našich zemích.

Je ovšem třeba připomenout, že i přes neúspěch hnutí se leccos změnilo k dobrému. Sedláci dostali půdu do vlastnictví, byla zaručena náboženská svoboda (podotýkám – ne pouze náboženská tolerance, ale rovnoprávnost!!), došlo ke změnám v politickém systému a politické kultuře.

Jarina Žitná (literatura – wikipedie, České dějiny v datech – Česal, učebnice dějepisu)

Přehlížená noblesa

Výraz noblesa či noblesnost zní pro mnohé nepříjemně, i když jinými slovy jde o slušnost, důstojnost a také taktnost v chování a vyjadřování. Tyto vlastnosti byly v minulých dobách přičítány zejména šlechtě a později vyšším společenským vrstvám. V této souvislosti je často zmiňováno plebejství české společnosti, kterou poznamenaly historické události, jako byl exodus české šlechty po bitvě na Bílé hoře a opakovaná emigrace inteligence v minulém století. K tomu je ovšem třeba poznamenat, že rysy společnosti nejsou konstantní a proměňující se sociální podmínky se mohou uplatnit jako výrazné faktory změn. Naše dnešní demokratická společnost by v tomto směru neměla rezignovat, vždyť důstojná komunikace a taktní jednání tříbící ducha přinášejí všem stranám uspokojení. Publikace na toto téma jsou vítané, ale na prvním místě se uplatňují bezesporu vzory. Nesčetné divadelní inscenace, filmy a televizní seriály si často libují ve vulgaritě postav a líčí je s chutí ještě ve výraznějších barvách než skutečnost. Ani dubnová manéž Bolka Polívky se bohužel výrazové hrubosti některých herců nevyhnula. Ondřej Sokol, známý moderátor televizní show, konstatuje v rozhovoru pro časopis *Téma*, že titulky anglických a amerických seriálů dělají ti nejlepší odborníci. K tomu dodává: „Já vždycky byl proti tomu nějak to v týhle prťavý a zaprděný zemi kastovat.“ V tomto případě nejde jen o vulgární vyjadřování, ale především o urážku naší země.

Také některé rozmluvy moderátorů s pozvanými hosty nesledují důstojnost vyjadřování a dávají přednost zábavnosti na hraně slušnosti. O úrovni zarážejícího vyjadřování některých vrcholných politiků bylo již mnoho napsáno. Přitom zde se naskýtá jedinečná příležitost poskytovat občanům kulturní vzory. Základem slušných mravů je bezesporu řeč. Pod vlivem médií dochází k velmi benevolentnímu vztahu k výrazům hrubým i u těch, kteří by měli určovat důstojný tón komunikace. Respekt k pravidlům při vystupování na veřejnosti je v mnoha zemích zcela přirozený jev a řeč doprovází třeba i patos, vzletný způsob vyjadřování. Ten nemusí být v žádném případě prázdný, ale citově zaujatý. V naší společnosti by byl projev tohoto druhu výjimečným jevem a kritiky by byl patrně označen za nepřirozený.

Moderátoři pořadů oceňující výkony účastníků různých kulturních oblastí chápou tento úkon často jako frašku. Letošní březnové předávání cen Českou filmovou a televizní akademií se těmto zvyklostem vyhnulo se známou a zkušenou slovenskou moderátorkou. Zcela oprávněně vyzněl ovšem názor diváků, že ocenění tvůrců v rámci názvu *Český lev* by mělo být uváděno v českém jazyce. Těžko si představit, že by v sousedních zemích při podobných slavnostních ceremoniálech nedali přednost národnímu jazyku. Někteří vyznamenaní nehovořili navíc při děkovné řeči spisovně, jak by mělo být při podobných příležitostech zcela běžné. Právě zde by čeština měla příležitost ukázat svou ušlechtilou tvář.

Když uvažujeme o významu a noblesnosti, přicházejí nám na mysl i zcela jiné oblasti. Vždyť i historické budovy v našich městech v minulých stoletích byly s touto myšlenkou budovány a i jejich interiéry měly takto působit. Na schodech čtých kulturních stánků v hlavním městě zmizely koberce zamýšlené architektky jako nezbytné doplňky vznosných interiérů. Vypovídají také o setrvačnosti nazírání poplatného předlistopadové době a o nedostatku citlivosti k důstojnosti interiéru, jehož povznášející duch i ráz by měl být pro dnešního návštěvníka zachován.

V demokratické společnosti by noblesní chování nemělo být znakem vyšších společenských vrstev, ale vlastní všem slušným lidem, ať už se nazývá jakkoliv. Schází tu bohužel výchova, vzory a snaha přispět k zušlechtní naší společnosti.

Marcela Hutarová

Kaleidoskop - červen

Lidé, události výročí.....

„Patriae et musis“ – „Vlasti a múzám“

To je nápis na zdi dnešního Stavovského divadla. Jeho základní kámen byl slavnostně položen 7. června 1781. Divadlo bylo dokončeno o dva roky později a patří mezi nejkrásnější stavby v Evropě. Bylo postaveno v klasicistním slohu a dnes se nachází téměř v původním stavu. Ve snaze o udržení kulturní úrovně národa ho postavil hrabě Nostitz a od něho ho roku 1798 koupili čeští stavové. Během let byl několikrát změněn jeho název, nejprve na Královské stavovské divadlo, po roce 1948 na Tylovo a dnes opět nese jméno Stavovské.

Kromě celé řady osobností vytvářejících českou národní kulturu (Thámové, Tyl, Štěpánek, Kliner, Kolár, Mách a další) je jeho jméno úzce spjato se jménem hudebního genia Wolfganga Amadea Mozarta, který byl ve své době v Praze nesmírně uctíván a milován. Dvě z jeho oper – Don Giovanni a La Clemenza di Tito – měly ve Stavovském divadle svou premiéru.

Memorandum národa slovenského

Bylo vyhlášeno Slovenským národním shromážděním v Turčianském Sv. Martině 6. – 7. června 1861 Autorem byl Marko Dexner.

V Memorandu bylo žádáno zabezpečení svébytnosti slovenského národa ústavními zákony, rovnoprávnost národa a vymezení jeho území. Týkalo se také požadavků jazykových, administrativních, školských a osvětových, dále požadavků na zřízení právnické fakulty a katedry slovenštiny na univerzitě v Pešti, vyučování ve slovenském jazyce a možnosti vydávání novin a zřizování spolků.

Požadavky Memoranda však nebyly splněny a zůstaly v základním slovenském programu až do začátku první světové války.

Václav Hanka – literát, básník a falzifikátor

Byl výraznou osobou českého národního obrození, jeho jméno je však především spojováno se sporem o pravost tzv. Rukopisů Zelenohorského a Královédvorského .

Narodil se 10. června 1791 v Hoříněvsi a zemřel 12. ledna 1861. Po absolutoriu na gymnasiu v Hradci Králové studoval v Praze filosofii, pak práva ve Vídni, ale studium ho nebavilo a začal se věnovat žurnalistické práci ve Vídeňských novinách. Po návratu do Prahy se věnoval práci ve Vlasteneckém (dnes Národním) muzeu – především sbírkám literárním a historickým. Jako soukromý docent přednášel na univerzitě staroslovenštinu, ruštinu, polštinu a češtinu. Patří k zakladatelům české obrozenecké slavistiky, byl známým rusofilem a udržoval čilé styky s významnými kulturními osobnostmi v cizině. Prosadil také reformu českého pravopisu podle Dobrovského, psal verše a překládal lidovou poesii slovanských národů.

Dnes víme, že tzv. Rukopisy byly falza, podvržená ve snaze dokázat, že čeština je starým jazykem, kterým byla už v dávných časech (snad v devátém až třináctém století) napsána díla, která jsou rovnocenná s památkami jiných kulturních národů Evropy.

Rupopisy měly nahradit nedostatek hrdinské epiky, dokázat nezávislost češtiny na němčině v oblasti jazykovědné, literární a kulturní.

Jednalo se především o tzv. „Píseň Vyšehradskou“, což měla být milostná báseň ze 13. století, kterou objevil Václav Linda roku 1816, „Rukopis Královédvorský“ objevený Václavem Hankou 16. listopadu 1817 a báseň „Libušin soud“, zvaný „Rukopis Zelenohorský“ podle zámku na Zelené hoře u Nepomuku, kde byl objeven. Ten měl údajně pocházet dokonce až z 8. – 10. století. Roku 1819 objevil prof. Zimmermann ještě tzv. „Píseň milostnou krále Václava“. Hanka se podílel i na padělání stříbrné mince Athena – Altis, údajně raženou Břetislavem I.

Objev Rukopisů vyvolal sice ohromné národní nadšení, ale brzy se začaly ozývat kritické hlasy, které na základě vědeckých rozborů lingvistických, historických, chemických a paleografických poukazovaly na možnost podvrhů. V dalších dobách tyto boje probíhaly ve vlnách a zúčastňovali se jich – na obou stranách – přední vědečtí pracovníci různých oborů. Otázka pravosti se stala otázkou politickou a ti, kteří se k jejich pravosti stavěli kriticky byli národem odsuzováni a štváni novináři všeho druhu. Asi nejznámější je tento spor v době, kdy do něho zasáhli tzv. realisté v r 1886. Filologické námitky pronášel prof. Gebauer, literárně historické Jindřich Vančura a Jaroslav Vlček a rozhodujícím způsobem zasáhli prof. Goll z pohledu historika a Tomáš Garigue Masaryk z pohledu sociologa. Je známo, že štvance na Masaryka byla tak silná, že vážně uvažoval o odchodu do Ameriky.

I když byly většinou Rukopisy uznány za falza, spory se táhly ještě ve 20.- 30. letech minulého století. V současnosti jsou vesměs veřejností uznány jako padělky, k čemuž jistě přispěla i práce Vladimíra Ivanova, ve které dokazoval nepravost a chyby v uváděných důvodech.

Medailer a sochař Otakar Španiel

Narodil se 13. června 1881 v Jaroměři a zemřel 15. února 1955 v Praze. Studoval na odborné škole v Jablonci n. Nisou, pak ve Vídni a ve studiích pokračoval v Praze a v Paříži. Francouzské umělecké prostředí a přátelství se sochařem Antoinem Bourdellem značně ovlivnilo jeho vlastní uměleckou tvorbu. Od r. 1919 byl profesorem na Akademii výtvarných umění v Praze.

Jeho tvorba vychází ze secese, po první světové válce se přiklání k neoklasicismu. Ten se projevuje především v jeho reliéfní tvorbě, která dosahuje světové úrovně. Z jeho dílny vycházejí medaile, plakety, portréty a mince. Velmi oceňovaný je jeho návrh

Svatováclavského dukátu. Pro svou tvorbu si vybíral výrazné a důležité osobnosti českého kulturního prostředí, známá je busta J. E. Purkyněho, Josefa Mánesa, Bedřicha Smetany, Aloise Jiráska, ale také deska s reliéfem legionáře v bitvě u Bachmače. Vytvořil pomníky našeho prvního prezidenta a pomník Josefa Mánesa. Je také spoluautorem výzdoby západního průčelí chrámu sv. Víta z r. 1929.

Dvakrát se zúčastnil výtvarných uměleckých soutěží na Olympijských hrách – r. 1912 a 1936.

Za druhé světové války byl vězněn ve Svatobořicích, jeho bratr Oldřich se totiž zúčastnil zahraničního odboje v zahraničí jako přednosta vojenské kanceláře prezidenta E. Beneše.

V roce 1927 se stal členem České akademie věd a umění, laureátem státních cen i různých dalších cen doma i v zahraničí.

Synonymum pro velkou porážku - Waterloo

„Tys dopadl jako u Waterloo!“ – říká se celkem běžně.

Ale kde je vůbec to Waterloo a kdo tam byl poražen? Přece francouzský císař a velký vojevůdce Napoleon Bonaparte a najdete ho v Belgii, asi 30 km od Bruselu.

Takhle to tam vypadá dnes. Přijeli jsme sem pozdě odpoledne a jen tak tak jsme stihli výstup na tzv. Lví kopec, což je uměle navýšený, 45 metrů vysoký pahorek se sochou řvoucího lva obráceného ke Francii. Vládne tu klid a pohoda a jen množství turistů obhlížejících s vrcholu mírně zvlněnou krajinu, připomíná bitvu, která definitivně ukončila tzv. napoleonské války. Autorem pomníku je Jean- Francois van Geel, dole pod schody je možno navštívit Wellingtonovo museum, hostinec z 18. století, kde Wellington trávil poslední noc před bitvou a kde byl ubytován jeho štáb. Menší pomníčky jsou rozsety po celém bojišti a celkem odtud nejsou vidět.

18. června 1815 zde bojoval Napoleon s armádami Pruska, Anglie a Nizozemska – a byl poražen! Bitvy se zúčastnilo 188 tisíc vojáků na obou stranách, z toho 45 tisíc padlo nebo bylo raněno. V místech, kde je navršen Lví kopec byl prý raněn vévoda Oranžský, pozdější nizozemský král.

Porážka u Waterloo znamenala konečnou porážku muže, který roku 1799 svrhl direktorium a stal se jedním ze tří konsulů v čele republiky vzniklé na troskách francouzského království. Direktorium mělo neomezenou moc. Napoleon však v čele republiky nestál příliš dlouho, roku 1804 se prohlásil císařem. Války, které vedl, postihly v podstatě celou Evropu, ve většině z nich vítězil a stával se pánem nových území – o republice se už ani nemluvilo. Vojáci ho zbožňovali a věřili mu, takže se většinou na armádu mohl spolehnout. Do historického povědomí vešly námořní bitvy u Abúkiru a Trafalgaru, kde byl poražen admirálem Nelsonem, jeho působení v Egyptě a tzv. „bitva tří císařů“ u moravského Slavkova, kde porazil rakouského císaře Františka I. a

ruského cara Alexandra I. Napoleonovo vítězství v této bitvě změnilo uspořádání státních celků ve střední Evropě, především v římskoněmecké říši. Pak ovšem přecenil svoje síly i síly své armády. Roku 1812 vpadl do Ruska, dostal se až hluboko do země, ale udeřil tradiční ruský spojenec – zima a mráz! Napoleo zmrzlá francouzská armáda se snažila o návrat, v bitvě na Berezíně však byla poražena a na tomto tažení ztratila asi 50 tisíc vojáků, přece jenom však nebyla úplně zničena. K tomu došlo až o rok později v tzv. „bitvě národů“ u Lipska v říjnu 1813, kde se proti Napoleonovi spojily armády Rakouska, Pruska, Ruska a Švédska. Napoleon pak byl nucen abdikovat a byl internován na ostrově Elba, v blízkosti italského pobřeží.

Ve Francii však dále vládla občanská nespokojenost, Napoleon utekl z Elby a 1. března 1815 přistál ve Francii. Táhl na Paříž a jeho cesta se změnila v triumf, vojsko se k němu přidávalo a Paříž padla bez jediného výstřelu. U moci však Napoleon zůstal pouze sto dní, které byly zakončeny událostmi u Waterloo. Napoleona pak už čekalo další vyhoštění ze země a internace na odlehlém ostrově v Atlantiku, na Svaté Heleně, kde také r. 1821 zemřel.

Tenor „od pána Boha“ – Beno Blachut.

Byl rodákem z Vítkovic, kde se narodil 14. června 1913 a vyučil se v železárnách kotlářem, za krize byl propuštěn ze zaměstnání. Z vyučeného kotláře se stal operní pěvec první kategorie. Zpěv studoval na Pražské konservatoři, ale první angažmá získal v Olomouci, kde debutoval 25. prosince 1938 jako Jeník v Prodané nevěstě. V Olomouci zůstal do roku 1941, pak přešel do opery Národního divadla v Praze, kde zůstal až do konce své kariéry.

Byl především smetanovský pěvec, nebo lépe řečeno pěvec českého operního i písňového repertoaru. Galerie jeho rolí je nepřeborná, byl Jeníkem, Lukášem, Vítem, Ladislavem v operách Bedřicha Smetany, Princem, Jirkou, panem Broučkem, Kozinou, Mánkem, Dimitrijem a na konci své kariéry také Michálkem v Čertově stěně, Skřivánkem v Tajemství a především učitelem Bendou ve Dvořákově Jakobínu. To byla role, kde ukázal hloubku svého češství a své lásky k hudbě.

I když jeho zjev neodpovídal právě rolím hrdinských tenorů, právě tady byl nepřekonatelný. Přiznám se, i když budu asi mnohými čtenáři považována za blázna! Vždy jsem milovala Smetanova Dalibora, viděla jsem 132 krát a pak už jsem to přestala počítat. Blachutův Dalibor je naprosto nedostižný, jak úrovní pěveckého přednesu, tak i hloubkou a vroucností výrazu. Další fantastickou rolí byl Fibichův Ctírad nebo Janáčkův Laco z Pastorkyně. Právě za role Dalibora, Prince a Ctírada byl jmenován Národním umělcem, což si plně zasloužil.

Věnoval se ovšem i cizímu repertoaru v operách Mozartových, Wagnerových, Verdiho a Puciniho, Macagniho a Leoncavalla, ztvárnil i role Heřmana v Pikové dámě a především lyrického Lenského v Evženu Oněginovi, nebo Moniuszkova Jontka v polské národní opeře Halka.

To samozřejmě není úplný výčet jeho rolí, kromě toho se věnoval také písňové tvorbě. Osobně jsem vždy nejvíc milovala Janáčkův Zápisník zmizelého, při jehož poslechu srdce usedalo.

Měla jsem velké štěstí, protože v době mých pražských studií to byl právě Beno Blachut, který společně s dalšími pěvci Národního divadla dokázal upoutat mladou generaci, která se poctivě scházela na místech k stání v ND, kde získávala celoživotní lásku k operní hudbě.

Vzpouřa v Arktidě

Životem ji zaplatil mořeplavec Henry Hudson, jeho sedmnáctiletý syn a dalších sedm námořníků, které vzbuřenci posadili téměř bez zásob do člunu a nechali je svému osudu. Stalo se to pravděpodobně 21. června 1611 – pak už je nikdo nespátril.

Hudson se narodil v Anglii 12. listopadu 1570 a celý život strávil na moři. V r. 1607 byl vyslán anglickou Moskevskou obchodní společností, aby objevil severní mořskou cestu do Asie, tzv. Severozápadní průjezd kolem severního pobřeží Severní Ameriky (pro zajímavost, povedlo se to až Roaldu Amundsenovi s lodí Gjoa v letech 1903 – 1906 !!) Hudson se sice musel vrátit, ale dostal se hodně daleko na sever – asi 1000 km od severního pólu a objevil ostrov Jan Mayen. V roce 1609 podnikl novou výpravu, tentokrát ve službách holandské Východoindické společnosti. Pokus opět ztroskotal.

V roce 1610 vyplul znovu pod anglickou vlajkou na lodi Discovery. Objevil obrovský záliv, který byl později nazván jeho jménem. Domníval se však, že už je v Tichém oceánu. Byl v Arktidě nucen přezimovat.

Obraz Hudsona a jeho druhů na člunu po vzpouře. Skutečná Hudsonova podoba se nezachovala.

Domů se z celé výpravy vrátilo pouze osm námořníků. Nebyli potrestáni, protože se stali důležitým zdrojem informací.

Hudsonův záliv byl jedním z mých cílů a snů – a povedlo se. Expres zvaný Red Beer se řítí pohádkovou zelenou krajinou lesů, řeka vedle trati svítí ve slunečním světle a naprosto nevšimavě z vody vylézá obrovský los, srst se mu leskne a klidně sleduje výplod moderní civilizace, vlak. Tady všude kdysi žili indiáni a trapeři, tady fungovala a vlastně funguje stále, důležitá Hudson Bay company, která s nimi obchodovala a vyměňovala kožešiny za zbraně, mouku a sůl. Trať dnes končí v městečku Moussonée, díky kanadské náčelnici Aničce mám zajištěn nocleh v domě pro personál malého místního hotýlku, kde je ovšem beznadějně obsazeno. Řeka tu ústí do jižního konce Hudsonovy zátoky, tzv. James Bay. Na ostrově v jejím ústí stojí ještě stále budovy a zařízení Hudsonovy společnosti, lodí jsem se dostala až tam, kde James Bay končí a voda se rozlévá do šíře obrovské zátoky, kterou kdysi Hudson považoval za Tichý oceán. Je to svět ticha, zelených lesů, kde stromy jsou neuvěřitelně štíhlé, protože mají pouze krátké větvičky, je to svět řek, stále ještě divoké zvěře, svět, který člověk obdivuje a musí ho milovat.

Španělská conquista a Peru

Jejím hlavním protagonistou byl Francisco Pizarro, negramotný pasák vepřů, člověk sice nevzdělaný, ale energický a odvážný a rychle a pohotově se rozhodující, ale také člověk bez jakýchkoliv skrupulí.

Narodil se asi r. 1471 nebo 1476 v chudé rodině ve Španělsku. Po matce byl vzdáleně příbuzný s jiným conquistadorem – Hernandem Cortézem – který si podrobil Mexiko. 13. února 1502 vyplul ze Španělska v čele asi 30 lodí, což byla vůbec největší flotila, která kdy vyplula do Nového světa. Vezli asi 2 a půl tisíce kolonistů. Po počátečním pobytu na Hispaniole, doprovázel Balbou na jeho cestě přes Panamskou šíji a patřil tedy k prvním Evropanům, kteří na vlastní oči spatřili Pacifik. Španěly dosazený guvernér Peru Balboovi nedůvěřoval a pověřil Pizzara jeho zatčením. To se také stalo, Balboa byl zatčen, postaven před soud, odsouzen a v r. 1519 popraven v Panama City. Roku 1522 se Pizarro dověděl o báječné říši zlata, Eldoradu. V letech 1526 – 1528 doplul do Peru, kde získal neuvěřitelnou kořist. Následuje historie odvahy, ale, bohužel, také krutosti a věrolomnosti. Cestou do vnitrozemí postupně obsazoval území Inků. V listopadu 1532 se dostal až k městu Cajamarca, asi 1000 km od hlavního města Cuzca. Velel několika stům mužů, vládce říše Inka jich měl k dispozici (podle pozdějších odhadů!) něco kolem 20. – 80. tisíc. Během vyjednávání byl Atahualpa, vládce celé říše zajat a uvězněn.

Podle pověsti prý Atahualpa nabídl Pizzarovi, že - jako výkupné - naplní trůní sál zlatem od podlahy až k lince, kterou nakreslil uhlíkem z krbu na stěně trůnního sálu. Španělé však byli netrpěliví a 29. srpna 1533 Atahualpu prostě popravili. V tom okamžiku však pro domorodce přestala platit povinnost odevzdat svoje zlato a tak ho raději ničili a naházeli do vod a propastí. S Pizzarovým postupem také příliš nesouhlasil španělský král.

15. listopadu 1533 Pizarro získal bez boje hlavní město Cuzco, vypálila ho a na trůn postavil jednoho z kolaborujících náčelníků Manco Copeze II. Spojenectví však dlouho nevydrželo, domorodci se vzbouřili a povstání trvalo až do roku 1572.

Roku 1573 se Pizarro dostal do sporu s bývalým přítelem Diegem de Almagro, kterého zajal a nechal popraviti. Syn a přívrženci zavražděného Almagra na sebe nenechali dlouho čekat, Pizzara zajali a 26. června 1541 ho zavraždili. Je pochován v katedrále v Limě.

Červenec

Pražské slunce

Je to nádherná diamantová monstrance zhotovovaná v letech 1696 – 1699 ve Vídni podle návrhu vídeňského barokního architekta Fischera. Byla dokončena 2. června 1699 a vojenská eskorta ji převezla do Prahy, kde se nachází ve sbírkách Loretánského muzea. Je 89,5 cm vysoká a 70 cm široká, zhotovená ze zlaceného stříbra a zdobená 6222 diamanty. Tyto diamanty měla na svých svatebních šatech hraběnka Ludmila Eva Františka z Kolowrat, vdova po Vilému Albrechtovi z Kolowrat, která je ve své závěti odkázala řádu kapucínů.

Pražské slunce je považováno za vrcholné dílo středověkého zlatnictví, především pro jeho uměleckou koncepci. V současnosti je vystavena v Loretě, naposledy byla v praxi použita r. 1999, při příležitosti oslav 400 let od příchodu kapucínů do Čech.

První vlak tažený parní lokomotivou

Přijel do Brna z Vídně dne 6. června 1839 přes dnešní hraniční přechod Hohenau – Břeclav. Již před tímto datem byly podniknuty krátké zkušební jízdy, ale teprve tento vlak znamenal začátek řádné dopravy mezi dvěma velkými městy. Pravidelné spojení však bylo zahájeno teprve 7. července 1839. Koněspřežka z Českých Budějovic do Lince však existovala od 30. září 1828.

První lokomotivy byly vyrobeny v Anglii a první použitý stroj nesl jméno „Moravia“, z Vídně však jezdil i stroj pojmenovaný „Austria“. Pro srovnání – výkon tehdejších lokomotiv měl 30 koní, dnešní stroje více než 10 tisíc koní! Z Vídně do Brna to s těmito prvními lokomotivami trvalo 4 a půl hodiny, dnes něco přes hodinu.

Trat' z Vídně do Brna byla součástí tzv. první parostrojní železnice vedoucí z Vídně až do Haliče. Později byla vybudována odbočka do Olomouce a o šest let později, r. 1845 přijel první vlak i do Prahy.

Majestát Rudolfa II.

Byl vydán 9. července 1609 a potvrzoval náboženskou svobodu v Českém království. Zároveň potvrzoval také tzv. Českou konfesi, což bylo společné vyznání víry, které předložily nekatolické stavy na zemském sněmu v r. 1575. Konfese byla v letech 1609 – 1620 legálním základem luterského vyznání. Potvrdil ji už r. 1575 Rudolfův otec Maxmilián II. – bohužel, pouze ústně.

Podle znění majestátu byl výběr náboženství věcí každého jedince a nikdo nemohl být nucen vyznávat náboženství, které mu nevyhovovalo. Platilo to pro všechny – šlechtu, města i poddané. Majestát byl zanesen do zemských desek jako platný zákon. 20. srpna téhož roku vydal Rudolf obdobný Majestát pro Slezsko.

Oba majestáty byly vydány pod nátlakem stavů, výměnou za podporu Rudolfova sporu s bratrem Matyášem. Přesto Rudolfova pozice nebyla závidění hodná, málem přišel o korunu. Konečnému pádu napomohl vpád pasovského biskupa Leopolda do Prahy, Rudolf abdikoval a předal korunu bratru Matyášovi.

Platnost Majestátu pak zrušil Ferdinand II. po porážce stavovského povstání r. 1620 – majestát byl rozstřížen a pečeť spálena. Pak už bylo opět jediným povoleným náboženstvím katolictví.

Petr Parlér a chrám sv. Víta

Narodil se roku 1332 nebo 33 a zemřel v Praze roku 1399.

Byl stavitelem, architektem, kameníkem, sochařem a řezbářem – tedy všestranným umělcem. Vzdělání získal, stejně jako jeho bratři, ve stavební huti svého otce Heinricha. Ve dvaceti letech pracoval na stavbě kostela Panny Marie v Norimberku, zúčastnil se stavby katedrály v Kolíně nad Rýnem a ve Štrasburku. V létě 1353 se pravděpodobně setkal s Karlem IV a po smrti Matyáše z Arrasu byl pověřen stavbou chrámu sv. Víta v Praze. Nezůstalo ovšem pouze u chrámu. Mezi jeho další díla patří Karlův most, Staroměstská mostecká věž, kaple Věch svatých na Hradě, mimo Prahu, především chrám sv. Bartoloměje v Kolíně a sv. Barbory v Kutné hoře. Petr si zakoupil v Praze v Loretské ulici dům a stal se váženým pražským měšťanem. Byl dokonce zvolen

konšelem, to je radním na Hradčanech a na Starém městě Pražském. Byl pokračovatelem v díle Matyáše z Arrasu a vedl císařskou stavební hut'.

V jeho díle pak pokračoval jeho syn Jan, který vedl hut' od r. 1398. Druhý syn, Václav, byl pověřen vedením stavby jižní věže svatovítského chrámu, později se věnoval stavbě chrámu sv. Štěpána ve Vídni. V písemném styku se staviteli katedrály v Miláně je uváděn jako Maestro Wenceslao de Praga.

Perlěřovská hut' zanikla až kolem roku 1419 v době husitských válek.

Fantastická síťová klenba chrámu sv. Víta a busta stavitele Petra Pparléře v trifoliu chrámu.

Začátek Velké francouzské revoluce

Pád Bastily je obecně považován za začátek. Bastila byla pařížská pevnost postavená v letech 1370 – 1383. Byla součástí obranného systému městských hradeb a původně měla sloužit na obranu proti Angličanům v tzv. stoleté válce. Od 15. století sloužila jako věznice, sloužila i jako arsenál. Její základní kámen položil dne 22. dubna 1370 král Karel V. Původně měla 4 věže, další 4 byly dostavěny později. Měřila 66 m na délku, 34 m na šířku a 24 m na výšku úrovně věží. Obklopoval ji 25 m široký a 8 m hluboký hradní příkop naplněný vodou ze Seiny. Vstupní brána vedla na dvůr – Cour de l'Avancée, kde byly obchody a kasárna.

Od dob Ludvíka XI. sloužila jako státní věznice, v době hugenotských válek jako věznice šlechty. Jako odpůrci tzv. Katolické ligy zde byl vězněn např. Michel de Montaigne (1588). Ve vězení pro královské vězně – tedy šlechtu a vyšší měšťanstvo – se uvěznění neměli nijak zle. Naopak! Měli zde značné pohodlí, vlastního sluhu, dobré vytápění a povolený písemný styk. Obvykle zde nebývalo víc než 45 vězňů a mezi těmi se vyskytovala i velmi známá jména, jako např. markýz de Sade, Voltaire nebo Pierre Caron de Beaumarchais. Ovšem od konce 17. století zde měli i šest metrů v podzemí horší vězení, především pro neukázněné vězně.

Revoluční nálady ve Francii stoupaly. Nespokojenost občanů, hlad a bída a zároveň přepych a nádhera především královského dvora a šlechty vůbec vykonaly své. A tak dne 14. července 1789 tyto nálady vrcholily a Bastila byla napadena rozčileným davem

Pařížanů. Chtěli zde získat střelný prach do zbraní, které před tím ukořistili v Invalidovně. Guvernér se vzbouřenci odmítl vyjednávat, takže dav zaútočil. Bitva trvala pět a půl hodiny, zemřelo v ní 83 Pařížanů a tři obránci, většina z nich se však bez boje vzdala. V této době však bylo v Bastile pouze 7 vězňů, žádný z nich nebyl politický. Guvernér zaplatil odpor životem.

15. července 1789 byla zahájena demolice Bastily jako symbolu nenáviděné svévole královské vlády. Největší množství stavebního materiálu pevnosti bylo použito při stavbě mostu Concorde, část kamenů byla prodána jako suvenýry, z kovových zámeků, řetězů a okovů byly ulity medaile s motivem svobody. Jeden z klíčů pevnosti poslal generál La Fayette do Nového světa Washingtonovi.

Události, které po dobytí Bastily nastaly, otřáslý nejen Francií, ale celou Evropou a zanechaly hluboké stopy v myšlení lidí.

Dnes je v západní části náměstí Bastilly v dláždění patrný obrys pevnosti a při hloubení metra byly nalezeny pozůstatky základů a zdí.

Od roku 1880 je 14. červenec francouzským národním svátkem.

Objevení Antarktidy

4. července 1819 vyplula z ruského přístavu Kronštat dvě plavidla mířící na jih. Velitelem výpravy byl Fabian Gottlieb von Bellingshausen, rodem Pobaltský Němec, který prožil život v Rusku a také si porušil jméno. V polární zeměpisné literatuře je znám jako *Faděj Fadějevič Bellingshausen*, šlechtický přídomek „von“ přestal používat. Kromě vedení výpravy byl zároveň kapitánem vlajkové lodi Vostok, druhé lodi, tentokrát nákladní, velel *Michail Petrovič Lazarev*. Tato loď byla daleko pomalejší než Vostok a z toho vyplývala v průběhu výpravy celá řada problémů. Proti ledu byly obě lodě vybaveny nedostatečně, měly pouze poměrně tenké měděné oplechování.

Bellingshausenova výprava přistála v Anglii v přístavu Portsmouth, kde se Bellingshausen sešel s účastníkem výpravy na jih, kterou před 50 lety vedl James Cook, jmenoval se Joseph Banks. Od něj získal užitečné informace a mapy.

V září výprava opustila Anglii a přes Rio de Janeiro zamířili k Jižní Georgii. 28. ledna 1820 se přiblížili k Antarktidě, ale pro ledovou pokrývku nemohli přistát – museli zůstat asi 40 km před vlastním pobřežím. K pevnině se mohli přiblížit ještě jednou, 22. února 1820, ale pro těžké bouře a led byli nuceni obrátit na sever. 11. dubna Vostok zakotvil v Australii, v místech, kde dnes leží město Sydney, Mirnyj však připlul ještě o osm dní později. Výprava strávila zimu v Tichomoří, během roku 1820 se pohybovala v oblasti Nového Zélandua v Polynésii, kde objevila do té doby neznámé atoly. 21. září znovu zakotvili v Sydney a pak zamířili na jih. Polární kruh překročilo několikrát, ale vždy byli zahnáni bouřemi a ledem. 21. ledna 1821 objevili nový ostrov a nazvali ho jménem cara Petra I. Jejich nejj jižnější dosažený bod ležel na 69 stupni a 59 minutách jižní šířky. Pokračovali pak k Jižním Shatlandám a 28. ledna objevili další část pevniny – pobřeží Alexandra I. Potkali se pak s několika tuleňářskými loděmi, dokonce i s americkou výpravou Nathaniela Palmera.

Celkově jejich plavba trvala 751 dní a ztratili na ní pouze tři muže. Výprava byla velmi úspěšná, kromě objevu Antarktidy, přivezli domů spoustu vědeckých pozorování a nových map – a ty byly tak přesné, že se používaly až do r. 1940. Po návratu z výpravy se stal Bellingshausen velitelem Kronštatu a obdržel Řád sv. Vladimíra I. stupně.

„Nic není důležitější než svoboda!“

To napsal americký spisovatel *Ernest Hemingway*. Nositel Pulitzerovy cena z roku 1953 a Nobelovy ceny z roku následujícího. Byl čelným představitelem tzv. „Ztracené generace“ – tak si totiž říkala skupina amerických intelektuálů, kteří se sdružovali v Paříži kolem Gertrudy Steinové (americko- francouzská spisovatelka vážená v literárních kruzích, provozovala „salon“ kde se scházeli umělci, malíři i literáti).

Ernest se narodil 21. července 1899 ve státě Illinois a zemřel 2. července 1961 v Idahu v USA. Pocházel z rodiny lékaře, o svém otci zdědil lásku k přírodě, lovu a sportu. Hrál na violoncello a boxoval. Už na studiích začal psát verše, povídky, sloupky do novin, nějakou dobu byl reportérem kanadského listu Star. Za první světové války odešel jako dobrovolník na italskou frontu, kde pracoval v ambulantním sboru Červeného kříže. Byl těžce raněn. Po válce začala mít v jeho životě stále větší důležitost literatura. Ve svých dílech se dělil se čtenáři o své zkušenosti osobní i válečné (zúčastnil se aktivně války ve Španělsku!), zdůrazňoval příběhy lidské statečnosti, odvahy a nezdolnosti. Nástup fašismu byl pro něj něčím, proti čemu je nutno bojovat, stále více se přikláněl k humanismu. Zúčastnil se vylodění Spojenců v Normandii v r. 1944.

Nepotrpěl si na mnohomluvnost, styl jeho díla – románů, novel i povídek – je sevřený, stručný, většinou je to objektivní vyprávění, zdánlivě bez vnitřní zainteresovanosti. Zpodobňuje většinou člověka v mezních situacích, jeho hrdinové vyhledávají nebezpečí, je inspirován vlastním životem.

Poslední léta svého života prožil na Kubě a tam také roku 1961 spáchal z neznámých důvodů sebevraždu, nenechal po sobě žádné vysvětlení. Domněnka, že šlo o nešťastnou náhodu pravděpodobně nepřipadá v úvahu, v zacházení se zbraněmi měl na to příliš velkou praxi. Pro sebevraždu svědčí i to, že nebyl nervově docela v pořádku a trpěl těžkými depresiemi.

Jeho dílo se zapsalo do historie literatury a stále patří k těm čteným a čtenářsky velmi poutavým. Nobelovu cenu získal za novelu „Stařec a moře“ sugestivní líčení boje člověka s nepřízní osudu v podobě ztráty úlovku, musí oslovit každého. Z dalších známých děl je nutno jmenovat „Fiestu“, „Zelené pahorky africké“ (lovecké zkušenosti), „Pohyblivý svátek“, „Přes řeku do stínu stromů“, „Ostrov uprostřed proudu“, ale především dva romány s válečnou tematikou – „Sbohem armádo“ a „Komu zvoní hrana“. Stejný styl mají i jeho povídky a novely. Jeho dílo oslavuje především lidskou odvalu postavit se nepřízní osudu, bojovat za to, co považujeme za důležité, vytrvalost a nepoddajnost.

Pro zajímavost několik jeho myšlenek:

Román „Komu zvoní hrana“ končí citátem básníka Johna Donna (1572 – 1631):

„Smrtí každého člověka je mne méně, neboť jsem součástí lidstva. A proto se nikdy neodvažuj ptát, komu zvoní hrana. Zvoní tobě!“

„Svět je krásný a stojí za to o něj bojovat!“

„Každý člověk byl zrozen pro nějaké dílo. Každý, kdo chodí po této zemi, má nějaké povinnosti k životu!“

„Můžeš mít strach, ale nesmíš se bát!“

Kaleidoskop připravila Jarina Žitná

Naši furianti – sletový seriál

Čím jsou si podobné letopočty 2006, 2012 a 2018 ? Není to rébus, je to nad slunce jasné. Jsou to roky všesokolských sletů. A jsou si přesto ty roky v něčem podobné? Ano, jsou. V roce 2006 zahajovalo XIV. slet představení pyšelského sokolského divadelního souboru “Malované na skle” a zahajovalo se v Divadle Komédie. V roce 2012, v roce 150. výročí založení Sokola a jubilejního XV. všesokolského sletu se zahajovalo v Divadle ABC sokolskou “Prodanou nevěstou”, kterou nastudovala hned čtyři sokolská tělesa. Divadlo Pyšely, smíšený pěvecký sbor Gaudium Praha, Divadelní soubor Nová generace při T.J. Lázně Toušeň a národopisný soubor Formani ze Slatiňan.

A co nám přinese rok 2018 ? Už po třetí za sebou si budou sokolové zahajovat slet svým vlastním sokolských divadelním představením. Tentokrát to budou Stroupežnického Naši furianti v podání Divadla pod Petřínem Sokola Kampa, ze stejné jednoty bude v inscenaci účinkovat i Muzika souboru písní a tanců Josefa Vycpálka a třetím sokolským souborem bude Divadelní spolek T.J. Sokol Lázně Toušeň. Kde, v jakém divadle se toto slavnostní zahájení uskuteční se ještě neví, ale v průběhu seriálu, který tímto článkem začíná, se to čtenáři Souzvuků jistě dozví.

Začínáme tedy seriál o Našich furiantech, seriál, který odhalí věci známé i neznámé a měl by se stát návodem k tomu, aby župy a jednoty po celé republice měly možnost si pozvat toto sokolské dílo ke svým kulturním doprovodným akcím regionálních sletů, případně přispět k oslavám stého výročí vzniku Československa.

Začneme autorem divadelní hry Ladislavem Stroupežnickým. Spisovatel a dramatik Ladislav Stroupežnický se narodil v jihočeských Cerhonicích 6. ledna roku 1850. Předkové z matčiny i otcovy strany patřili k váženým lidem v jejich kraji. Děd z otcovy strany byl ranhojičem, matčin otec pro změnu panským kovářem. Stroupežnického otec Josef byl člověk na svoji dobu velmi všestranných zájmů. Uvádí se, že sbíral nerosty, zabýval se analýzou půdy, pěstováním chmele a dokonce přispíval do regionálních časopisů články z hospodářské oblasti. Také hrál na různé hudební nástroje a dokonce složil i několik skladeb, zejména pochody. Svou pílí se dopracoval až na ředitele místního úřadu a jeho rodina byla tedy existenčně zajištěna. Malý František Ladislav, jak znělo celé jméno pozdějšího spisovatele, byl prý jako chlapec velmi zlý, kdy neváhal ubližovat i němé tváři. Začal studovat reálku v Písku, ale byl vyloučen poté, co ošklivě zranil svého kamaráda. Opuštění studia zřejmě pro Stroupežnického nebylo žádnou pohromou, škola ho prý nebavila a ač je to s podivem, zejména český jazyk byl předmět, v němž dosahoval hodně slabých výsledků. Vrátil se zpět do Cerhonic a věnoval se zejména lovu. S podivem však nacházel zálibu ve výrobě různých hraček a kreslení, takže projevoval i sklony výtvarné.

Pokračování příště.

Bohumil Gondík, vzdělávací odbor ČOS

Osobnosti a události

měsíců června a července

Těch událostí a výročí je každý měsíc hodně, data jsou stejná a opakovat známá fakta není zrovna nejvhodnější. Snažím se, aby Sokolské souzvuky kromě vlastních a důležitých informací poskytovaly i nové, neotřelé pohledy, které nutí člověka k zamyšlení a hledání vlastních odpovědí.

Dvojčíslo na konci cvičebního roku má mnoho prostoru k historickým návratům, kritice současnosti i prognózám do budoucnosti. Na stránkách Souzvuků jsme už četli o bojích za pravdu v minulosti (Hus, Jeroným, Komenský, Masaryk), o změnách životního prostředí a poměrů, o válkách i o míru a jeho problémech. Dostatek informací a vlastní životní zkušenosti jsou rozhodující pro hledání postoje každého jedince, pro jeho životní orientaci a vyváření vlastních mravních principů. Jde o to, dokázat rozeznávat dobro i zlo – a nebát se za svoje přesvědčení postavit a hájit ho.

Požádala jsem sestru Aničku Hogenovou o příspěvek s tématem bitvy u Zborova a našich legií. V jejím článku budete asi marně hledat vlastní popis bitvy – soustředila se tentokrát na lidské problémy účastníků bitvy, sokolství v legiích a – posuďte sami a uvědomte si, co nám asi její článek má říci.

Legionáři a dnešek

Málokdy se v našich dějinách objevilo něco tak úchvatného, jako byla anabáze našich hochů na Rusi. Byli to mladí kluci, všichni zradili Rakousko-Uhersko, přešli na stranu Rusů, na stranu Trojdhody. Těžko by se obhajovali před tribunálem, kdyby Trojspolek vyhrál první světovou válku. Masaryk stál v čele tohoto odporu proti R-U. Jací byli? Na to je jednoduchá odpověď byli to bratři, byli to sokolové, především sokolové. Duch Sokola se vznášel všude. Nejde o to, že pořádali cvičení, hráli divadlo, ale o to, co je spojovalo. Co to bylo? Byla to intence, která se táhne dějinami jako stříbrná nit' a čas od času se dostane do povědomí národa jako přívál živé vody. To je tehdy, kdy se probudí v nás Husova potřeba pravdy, Žižkova odvaha jít proti mnohonásobné přesile, Masarykova odvaha jít sám do boje za Československo, Havlova odhodlanost vytvořit občanskou společnost, v níž by každý nesl svůj díl odpovědnosti nikoli jen za budoucnost, ale i za minulost.

To znamená - naši hoši na Sibiři znali dějiny, vnášeli jejich smysl do přítomnosti a do rozvrhů naší společné budoucnosti. Tito chlupci nežili jen přítomností, jako je tomu dnes. Jak mysleli? Na to by odpověděl Patočka: Nechali se oslovit ideou českých dějin, nechali se nést vlnou intence, o níž byla nahoře řeč. Jen tato intence propojuje minulost s přítomností a rozlévá se i do budoucnosti. Kdo o tuto ideu smyslu českých dějin dnes pečuje?

Je to popisná historie, která se někdy podobá seznamu faktů jako je tomu v telefonním seznamu? Kde se skrývá český etos?

Jak je možné, že v časech svobody zvítězil jen smysl trhu. Nebo je pravda to, co hlásají liberální představitelé, tvrdí-li, že vše minulé je zbytečné a jde jen o budoucnost konzumního typu? Kdo u nás vytvořil tyto předpoklady? Je to přirozenost dějinného pohybu v naší době, v naší stařícké Evropě? Jestli je pravda, že se časy změnil tak, že vše staré je beznadějně zbytečné, pak ti, kteří padli u Zborova a ve spoustě dalších bitev našich legionářů, zemřeli zbytečně. Jejich patos je dnešním lidem něčím směšným, vždyť koneckonců vždy jde jen a jen o peníze. Pochopit dějiny intencionálně, tj. co do jejich celkového smyslu, je pro současné maturanty něčím naprosto nesrozumitelným. Důležitá je jen angličtina a práce s počítačem, být fiskálně vzdělaným člověkem.

Jsme finančními negramoty, odmítáme podnikat a stýská se nám po Ideji, z níž by mohl prýstit náš život jako z ozdravného pramene.

Cítíme nespravedlnost kolem sebe a chceme pocítit opak.

Je nám zapotřebí odvahy zcela nového typu, je třeba nebát se risku. Bránit to, co je nám dějinnou intencí předáno do úschovy, která je péčí o smysl českých dějin. Dnes nejde jen o smysl českých dějin, jde o Evropu, jde o planetu. Jsme součástí planetárního světa. Kdo jiný než sokol by toto měl vědět, je třeba mít vlastní myšlení, nespoléhat se na jiné,

vždyť to je ten nejkrásnější odkaz našich hochů na Rusi. A bylo jich tam na šedesát tisíc, všichni mohli být popraveni za vlastizradu R-U. A přesto se nebáli, tedy, řečeno s Masarykem : „A jde se!“

Sokol je místem věrnosti!

Anna Hogenová

Přečtěte si znovu tu poslední větu! Je to pravda?? – strašně bych si to přála, ale co dělat proto, aby i dnešní člověk měl v sobě tolik lásky a odvahy jako ti kluci na Sibiři i na dalších frontách první i druhé světové války?

Podívejme se na odpornou politickou frašku, která se právě odehrává v našem státě. Jejím důsledkem je hluboká skepse, hluboký úpadek našeho českého, ale i lidského sebevědomí – dnes je prostě možné všechno, takže se ptáme: „Komu a čemu věřit?“ Mnozí to řeší naprostou ignorancí toho, co se děje, stažením se do okruhu svých přátel a známých, svých koníčků a zájmů. Žijí si pro sebe, nikomu neublíží, kladem je rozhodně, že odevzdávají kvalitní práci v zaměstnání (což je samo o sobě hodně!), a to jim stačí ke spokojenosti. Jenže takhle se krásnější a kvalitnější život na světě nevybojuje! Jestliže Miroslav Tyrš ve své stati „Náš úkol, směr a cíl“ píše: „Zbroj v každé pěsti! Zřízení válečné! Padnout neb dospět, všechno anebo nic!“ jsou tato slova zacílena nejen na skutečné válečné, bojové události, ale tím víc platí v míru, kdy nelze mlčet k nepravostem, je nutno „mlátit hlavou do zdi“, nešetřit se, nedbat na porážky, nebát se, riskovat, prostě mít tu důležitou míru mravního sebevědomí, které by nás donutilo říci dobrovolně a s elánem:

„A jde se!“

Jarina Žitná

Prázdninová soutěž pro starší žactvo - správné odpovědi

Zeměpis:

1)b 2)a 3)b 4)d 5)b 6)c 7)c 8)b 9)a 10)c 11)d 12)c 13)a 14)a 15)b 16)d 17)c 18)b 19)a 20)c

Kultura:

1)c 2)c 3)a 4)c 5)a 6)d 7)b 8)c 9)a 10)d 11)b 12)c 13)b 14)d 15)b 16)b 17)b 18)b 19)c 20)a

Svět kolem nás:

1)c 2)b 3)b 4)d 5)c 6)c 7)c 8)a 9)b 10)c 11)c 12)d 13)b 14)c 15)d 16)c 17)b 18)d 19)a 20)c

Příjemnou zábavu!

Jarina Žitná

„Chyby budou, dokud budou lidé!“

(Tacitus)

„Poutem společnosti je rozum a řeč!“

(Cicero)

Svědkové národní minulosti

Hukvaldy

Hukvaldy jsou jedním z největších a nejvýznamnějších hradů na Moravě. Pokud se týče doby jeho vzniku, historikové se shodují na letech 1257- 1285. Podle písemných pramenů byl založen r. 1285 Jindřichem z Příbora a Hukvald. Byl vybudován na hřebenu tzv. Hradního kopce a zpusťl po roce 1762. Jeho postupná výstavba trvala pět století, od konce třináctého do poloviny osmnáctého století. Hrad měl chránit obchodní stezku z Olomouce do Krakova, stal se i politickým, správním a vojenským střediskem hukvaldského panství.

Jeho historie je víc než pestrá. Jméno získal podle rodového jména hrabat z Huckeswagenu z Vestfálska, kteří pro krále Václava kolonizovali Moravu. R. 1347 získal hrad levoboček krále Václava Jan Volek – vydal zákaz zastavovat hrad z obavy, aby se nestal sídlem loupežných rytířů. R. 1359 vykoupil hrad Jan Očko z Vlašimi, pak ho Karel IV. věnoval církvi „na věčné časy“. Hrad byl opraven, rozšířeno opevnění, vznikly nové budovy a zřízeno nové podhradí. Problémy nastaly v době bojů mezi Lucemburky Joštem a Prokopem a nakonec byl hrad zastaven uherskému králi. Výraznou roli hrad hrál v době husitských válek, přes vojenská tažení v jeho okolí byl kraj pod ochranou olomouckého biskupa a těšínského knížete Bolka. R. 1426 získali hrad husité pod vedením Jana Tovačovského z Cimburka, těšínský kníže Bolek podepsal „pakt o neutralitě“, ale nakonec se k husitům přidal. Husité tak ovládli celou oblast. Z rukou Jana Tovačovského se hrad dostal do rukou císaře Zikmunda, po ukončení válek ho

získal hejtman „sirotků“ a vrchní velitel tzv. „spanilých jízd“ Jan Čapek ze Sán. Prý to měla být odměna za jeho zradu v bitvě u Lipan. Po jeho smrti hrad vlastnil jeho zeť Jan Talafúz z Ostrova a r. 1465 ho koupil Jiří z Poděbrad. V té době došlo opět k rozsáhlým úpravám, budovy byly zvýšeny o jedno patro, takže mohla být zvětšena i okna, paláce byly spojeny přístavbou a na nádvoří vzniklo točité schodiště. Následně se stal pánem hradu opět olomoucký biskup Jan Černohorský z Boskovic, který chtěl hrad změnit v sídelní zámek. Šlo mu nejen o výstavbu, ale pečoval také o zásobování hradu vodou. Dodnes se zachovala velká cisterna postavená v té době. Za jeho bratra Dobeše Černohorského, jmenovaného za zásluhy nejvyšším velitelem rakouské armády, vzrostl opět požadavek na modernější opevnění hradu, vznikla tzv. Kulatina, to byla opevněná věž s ochozem. Roku 1511 byl hrad opět připojen k olomouckému biskupství a opevňovací práce pokračovaly. Byly postaveny dvě brány před vnitřním hradem a byla vybudována dodnes používaná cesta ke hradu. Úpravy byly ukončeny v roce 1537. Za olomouckého biskupa Marka Kluena byl přistěven renesanční palác, tím se na hradě uvolnilo místa a začal být používán jako vězení pro provinilé kněze. Majitelé se dále střídali, na podzim r. 1621 byl hrad obléhán stavovským vojskem, ale odolal. Roku 1637 se stal olomouckým biskupem třiatřicetiletý Leopold Vilém. Ten hrad hájil tak dobře, že se o něj švédská vojska ani nepokusila. Do doby tzv. „sedmileté války“ byl považován za nedobitý (1756 – 1763).

Zkázu hradu způsobil nedostatek vody, v r. 1738 byla zničena hradní studna, zařízení, kterým byla voda čerpána zapálili trestanci odsouzení ke šlapání kola a později už nebylo obnoveno. Pro vodu se muselo ven z hradu ke studánce. Ještě v letech 1742 a 1758 se o hrad pokoušeli Prusové, v roce 1762 celou stavbu zpustošil obrovský požár, hrad byl opuštěn a plundrován.

V r. 1848 byl už pouze často navštěvovanou romantickou zříceninou a tak byl alespoň částečně uklizen a zabezpečen. Po roce 1949 byly podniknuty nejdůležitější opravy, byl zbudován nový most a hrad byl zakonservován. V 90. letech byla zřízena vyhlídková plošina s okouzlujícím rozhledem.

Jako každý hrad, i Hukvaldy jsou opředeny mnoha pověstmi – na příklad vznik jména je odvozován (na rozdíl od historicky přesného vysvětlení jménem šlechtického rodu Huckleswagen) od místních vil, které se jmenovaly „húkalky“. Ty děsily a lákaly chodce. Jedna z pověstí se týká hradního mostu. Podle ní ten, který třikrát přejde za úplňku most tam i zpět, získá velké bohatství. Nepodařilo se to však nikomu, až pekaři Matysovi, který měl na hostinu na hradě dodat své vyhlášené pečivo. Aby bylo skutečně čerstvé, nesl ho, za pomoci své dcery, na hrad až večer před hostinou. Dceru Andulku nechal před mostem, aby ji zbrojnoši neobtěžovali a šel přes most sám. Andulka však za ním volala, že cestou ztratil dva pecny chleba a tak se pro ně vrátil. Když konečně vše dopravil ke vchodu do zámku, zbrojnoši ho nechtěli dál pustit. Složil tedy své zboží u vrat hradu a odešel. Jenže ho zavolal zpět pán, aby ho pochválil za dodané pečivo – tak přešel most po třetí. Když přišel domů, našel na stole zlatý pecen chleba a stal se bohatým mužem, který si svého bohatství vážil. Postavil novou pekárnu a celý život pomáhal nemajetným a poutníkům.

Zajímavá je i legenda o zazděném preclíkářovi. Na hradě vládl nelítostný a zlý pán, který měl spadeno na hezká mladá děvčata. Ta zval na hrad a musela mu být po vůli, nikdo se neodvážil bránit. Jednou zahlédl hezkou dceru preclíkáře Světlíka, která pásala krávu. Poslal ro ni, ale preclíkář ji schoval a její úkryt neprozradil ani na mučení. Nakonec ho pán dal zazdít do hradní věže a jeho duch ještě stále bloudí krajem. Poslední z uváděných legend se týká obrovského jasanu na nádvoří hradu. Když totiž hrad oblehli Švédové a posádka se neubráníla, vyhlédla z okna hradní kuchařka, která

právě vařila hrách. Prohlásila, že pro Švédy nevaří a ve vzteku zabořila do kaše vařečku. Za 200 let z vařečky vyrostl obrovský strom. Hradní pán potřeboval dřevo a tak dal všechny stromy porazit – jenže dřevorubci si na tak obrovský strom netroufali a pozvali si Juru, manžela hezké Marušky z nedalekého Sklenova. Strom podřezali, ale ten přitiskl Juru ke stěně – a bylo po šťastném manželství. Maruška mu zůstala věrná, nevdala se a dožila se devadesáti let.

Ono těch pověstí je ještě více, ale bude lepší, když se na Hukvaldy zajedete podívat a vyslechnete si je přímo na místě.

Pozvání na Hukvaldy by ovšem nebylo úplné, kdybychom vynechali zmínku o Leoši Janáčkovi, jednomu z našich nejvýznamnějších hudebních skladatelů. Narodil se v místní škole a na hřbitově najdete hrob jeho rodičů. V kostele sv. Maxmiliána hrával na varhany a v domě, kde bydlíval, je dnes jeho muzeum se zachovaným interiérem jeho pracovny a ložnice. Je možno navštívit i místa, kam chodíval a která měl rád. Je to především tzv. Janáčkova lavička s pamětní deskou a dřevěný „deštník“ na jednom z hradebních bastionů.

V Hukvaldech se každoročně scházejí milovníci Janáčkova díla na Mezinárodním hudebním festivalu Janáčkovy Hukvaldy!

Jarina Žitná

Zprávy z jednot a žup

Ze zahraničí

150 let – „Sokól“ v Polsku

Sokol v Polsku, Polskie Towarzystwo gimnastyczne, si letos připomněl 150. výročí založení první polské tělocvičné jednoty. Bylo to v únoru 1867 ve Lvově (dnešní Ukrajina). Polský Sokol se posléze rychle rozrostl, mezi světovými válkami měl na tisíc jednot a polská emigrace zakládala další sokolské jednoty v Americe i po Evropě. Dnes má polský Sokol kolem osmi tisíc členů a udržuje své organizace mimo jiné ve Varšavě, Krakově a v Poznani.

150 let Sokola Vídeň

Sokol v Rakousku si letos připomíná 150 let od svého založení. První sokolská jednota vznikla ve Vídni 3. března 1867. V současné době Sokolská župa rakouská sestává ze šesti jednot, jejím starostou je bratr Tomáš Frey – Materna. Zásluhou dlouholetého župního starosty bratra Jiřího Nováčka byla vybudována a otevřena v roce 2000 nová vídeňská sokolovna na Angeligasse 21.

Župa je jedním z organizátorů sokolských setkání v Oetzu a připadá na ni – jako organizátora – letošní turnus 3. – 5. června.

Převzato ze Zpravodaje Sokolské župy Slovácké „V kraji T. G. Masaryka“

Sokolské rozloučení s bratrem Antonínem Pšurným.

členem Sokola velká nad Veličkou. Opustil nás 11. května 2017 ve věku 89 let.

Narodil se 18. srpna 1927 v Napajedlích, Studoval na gymnáziu v Uherském Hradišti, zde se stal členem Sokola, cvičil na nářadí, závodně plaval, dokonce hrál i ragby, ale největší úspěchy dosáhl v lehké atletice, zejména v hodu diskem a vrhu koulí. Zúčastnil se jako vedoucí dorostenců památného XI. všesokolského sletu v Praze a při sletu členstva cvičil mezi šestnácti tisíci mužů slavnou skladbu „Věrní zůstaneme“.

Vojenskou službu nastoupil do ATK - Armádního střediska vrcholového sportu v Praze, kde representoval naši vlast v mezinárodních atletických utkáních, tehdy překonal třikrát republikový rekord v hodu diskem. Jeho velitelem byl legendární Emil Zátopek, olympijský vítěz a světový rekordman, který se svou ženou Danou se stali Antonínovi po léta blízkými přáteli. Atletice zůstal věrný až do vysokého věku, vždyť se zúčastnil i mistrovství světa veteránů ve Švédsku.

Po návratu z vojny pracoval na okresním sekretariátu tělovýchovy ve Veselí, pak působil jako učitel v Dubňanech, Kuželově a nakonec po dálkovém studiu na Masarykově univerzitě v Brně se stal profesorem gymnázia Marie Kudeřikové ve Strážnici, nyníjším Purkyňově gymnáziu s aprobační češtinou a tělesné výchovy. Na gymnáziu vyučoval až do důchodového věku a po zásluze za svou pedagogickou činnost obdržel v roce 1992 nejvyšší pedagogické vyznamenání Medaili J. A. Komenského.

Pokus o obnovení Sokola v župě Komenského v roce 1968 byl jen krátkodobý, ale o to větší intenzitou se zapojil do obnovování jednot po listopadu 1989 nejen na Moravském Slovácku, ale také na Slovensku. Velická jednota byla jedna z prvních v našem regionu a bratr Pšurný se později stal i starostou župy Komenského a členem výboru České obce sokolské. Zúčastnil se VII. sletu zahraničního Sokola v Paříži v roce 1990, sletů župy Rakouské ve Vídni a setkávání Sokola v rakouském Oetzu, v místě skonu Dr. Miroslava Tyrše. V roce 1994 cvičil na XII. sletu v Praze. Rád vzpomínal na setkání s T.G. Masarykem v roce 1931 a stejně tak i s papežem Janem Pavlem II. v roce 1990 v Praze.

Významnou roli profesor Pšurný s chotí Olinkou sehrál při nácviu, organizaci a moderování programů Horňáckých slavností ve Velké, ale též Mladého Horňácka nebo na Strážnických národopisných slavnostech.

Všem nám, kteří jsme Tonda znali, nikdy nevytlačí z naší paměti. Celý svůj úspěšný a plodný život zasvětil přísaze mužů na XI. všesokolském sletě :

*Ni zisk, ni slávu! Je jen jedna čest
pro život příštích vlastní život nést.
Mrtví, živí, zrození dosud
v bratrství vroucím neseme svůj osud.*

Ze smutečního projevu br. MUDr. Zdeňka Hlobila (kráceno)

„Čest tvoje, jméno i chvála ti po všechny zůstanou časy!“

(Vergilius)

Turistický pochod „Krajem Karoliny Světlé“

T. J. Sokol Český Dub ho prvně pořádal v roce 1980 – letos tedy proběhl jeho 38 ročník. Toho prvního pochodu se zúčastnilo 24 pochodníků, letos se jich dostavilo 1017 !! a ti společně našlapali 13 019 km (trasy od 8 do 50 km).

Pochod se konal v sobotu 13. května a - přes ne právě dobrou předpověď počasí - si účastníci nakonec nemohli na počasí stěžovat. Nedostatek slunce dopoledne plně nahradila dobrá nálada účastníků.

Jako obvykle byly na trati zařazeny: kontrola s opékáním buřtů, posezení na kontrole v lomu u Malého Dubu, kde vyhrávala country skupina „Fotři“, biathlonová střelnice a oblíbený kvíz.

Snědlo se 38 kg buřtů a 18 bochníků chleba, vypilo víc než 100 l čaje a 400 piv, ta se čepovala v tzv. Skalákovně (známé z díla K. Světlé) a byla stylová – pivo značky Skalák.

Nejstarším účastníkem byla paní Olga Motyčková – 87 let a pan Zdeněk Bartoš – 83 let.

Nejmladší účastníci byla dvouměsíční Anežka Rosická – ta to měla nejpohodlnější!

Nejvzdálenější účastníci byla Helena Třísková – Calgary, Kanada a Jaroslav Klimeš – Linc, Rakousko.

O úrovni a spokojenosti účastníků svědčí zápis cvičitelek ze Sokola Chrastava v Pamětní knize:

*Přijeli jsme letos zase,
je nás hodně, v plné kráse,
chcem si užít hezký den,
Sokol Dub nás zlákal sem!*

*Všechno bylo vážně prima,
nebylo nám vůbec zima,
za jedno jsme jeden hlas,
za rok nás tu máte zas!*

Cvičitelky Zdena a Míla s „davem“!

Podle zprávy starosty T. J. Sokol Český Dub Libora Škody.

Spořilov vzpomněl důstojně svých hrdinů

Za překrásného slunečného májového dopoledne 10. května se konalo tradiční setkání občanů naší obce k uctění památky obětí hrdinů dvou světových válek a tří odbojů. Prosluněné náměstí, vůně rozkvetlých šeríků a radostné zvuky dechové hudby věrně připomínaly historické dny květnového povstání na Spořilově v květnu 1945.

Různé tóny dvacetičlenné sokolské dechovky Jitřenka Praha ze Sokola Libeň pod taktovkou bratra Antonína Tichého zvaly k účasti na Národní hřbitov na Roztylském náměstí. naše občany a školní mládež. Zazněly skladby znějící Spořilovem ve dnech Pražského květnového povstání - sokolské pochody, národní písně a vojenské pochody spojeneckých armád. Sešlo se nás tentokrát velmi mnoho, kolem dvou set šedesáti občanů.

U pamětní desky na Národním hřbitově zaujala místa čestná stráž s historickými prapory, složená ze zástupců Tělocvičné jednoty Sokol Spořilov, Československé obce legionářské, Skautu a Obce baráčníků na Spořilově ..

Kromě zástupců pořádajících organizací přišel předseda organizace Českého svazu bojovníků za svobodu, zástupce j. E. velvyslance Slovenské republiky v Praze a zástupkyně Generálního štábu Armády České republiky a dvě zástupkyně starosty Praha 4.

Pořad slavnosti zahájil uctěním památky našich občanů - obětí 2. světové války přečtením jmen 68. občanů ze Spořilova a Roztyl, vlastenců a hrdinů, kteří zahynuli za 2. světové války na bojištích, v koncentračních táborech nebo při válečných událostech doma i v zahraničí nebo se stali nevinnými oběťmi nacistické zvěle.

Bratr Vladimír Prchlík poté uvedl jména 38. legionářů, kteří bojovali na Rusi, ve Francii a Itálii a zúčastnili se vojenských operací ve Velké první světové válce po celém světě. Po šťastném návratu do vlasti se usídlili v nově postaveném Spořilově. Založili místní Jednotu Československé obce legionářské a zapojili se do bohatého veřejného a kulturního života. Mnozí legionáři se svými rodinami vstoupili do Sokola a mimo cvičení působili jako členové dramatického odboru a hráli ochotnické a loutkové divadlo nebo účinkovali v tamburašském orchestru KOLO.

Po minutě ticha věnované vzpomínce na hrdiny všech válek a za zvuků smutečního pochodu, který zahrála hudba Pražské posádky Armády České republiky, položili čestní hosté a zástupci pořádajících organizací věnce a kytice k pamětní desce na Národním hřbitově.

Zástupkyně starosty paní Kotvová ve svém projevu připomněla osud spořilovského památníku hrdinům bitvy u Zborova, který byl nacisty odstraněn, jako všechny další památníky zdůrazňující náš češství a vlastenectví.

S výzvou k žákům a studentům tří spořilovských škol promluvila sestra Jaroslava Křupalová, předsedkyně Obvodního výboru Českého svazu bojovníků za svobodu v Praze 4. Přišli tentokrát v nevídaném počtu kolem sta dětí ze Základní školy Jižní IV spolu s ředitelem Danielem Kaiserem, ze Základní školy Pod Spořilovem se šesti učitelkami a studenti Gymnázia Postupická s ředitelem Josefem Tomkem. Připomněla jim, aby nezapomínali na oběti války a děti hrdinů, jejich rodiče a prarodiče.

Bratr Vladimír Prchlík zahájil své vystoupení stručným přehledem všech významných výročí mezinárodního, celostátního i místního významu letošního jubilejního roku 2017. Na všechny shromážděné občany se pak obrátil s aktuální výzvou „Važme si nabyté svobody a demokracie a pečujme o její další rozkvět!“

Vzpomenul i 155. let od založení Tělocvičné organizace SOKOL dne 16. února 1862. První prezident Československé republiky T.G. Masaryk prohlásil na plzeňském sjezdu Československé obce legionářské proslavenou větu, že „Bez Sokola by nebylo legií a bez legií by nebylo Československa!“. Konečně třetím významným výročím pro Spořilov je letošní 90. výročí založení Tělocvičné jednoty Sokol Praha Spořilov, Roztyly dne 10. září 1927.

Na závěr Pietní slavnosti vystoupili duchovní Církve československé husitské bratr Jan Hlavsa a duchovní Církve českobratrské evangelické bratr Michal Šourek. Zaznělo čtení Písma svatého, úryvku z Janova evangelia s výkladem. Modlitbou Páně jsme všichni vzpomněli na drahé zesnulé, trpící a nemocné. Na závěr oba bratři duchovní požehnali našemu shromáždění i všem občanům Spořilova. Na zakončení této důstojné slavnosti zahrála sokolská hudba Československou státní hymnu.

Vladimír Prchlík, Sokol Spořilov (zkráceno)

„Národ, má-li existovat, musí mít vědomí jak vlastní dějinnosti, tak i vůli něco vykonat v přítomnosti a v budoucnosti. A jako se hodnota jednotlivce měří hodnotou jeho činů, tak se stejně měří i hodnota národa!“

(TGM)

Závěrečné slovo

Když končí cvičební rok, nepíšu závěrečná slova právě ráda. Snad proto, že si uvědomuji více než kdy jindy, že čas i život neúprosně letí – a stále se nám nedaří uskutečnit, to o co usilujeme, co bychom si přáli - a při tom si možná ani dost dobře neuvědomujeme drobná vítězství a vůbec všechno to pěkné a vzácné, co nás v životě potkává. Dokud o něco usilujeme, dotud žijeme!

A tak dávám slovo povolanejšímu – Jevgeniji Jevtušenkovi, který sice letos na jaře zemřel, ale jeho poselství žije.

Klikatá stezka

v hrbolaté stráni.

*Utíkám po ní, zvědav na řeku,
a slyším táhlé, tiché zavolání
trubače kdesi v daleku.*

*Řid'ounekým lesem po úbočí
dere se trubka, co jí stačí dech,
a letní hosté*

v písku mhouří oči

a zvedají se na loktech.

*Má zvláštní moc nad námi všemi
ta trubka*

co tak vyhrává,

*řemínkem hrdlo stahuje mi
láska*

i závist bolavá.

Já měl jsem smůlu párkrát v žití.

A nic jsem nezapomněl z ní.

Ať ale vždy

jak teď to cítím -

ať šumí les a trubka zní.

*Já se studeným srdcem slepých,
se nikdy, nikdy nesmírím,
a ať se smutek*

bída k patám lepší,

zůstanu věrný těmto dním.

Slunci

i stezce v hrbolaté stráni,

větvím,

co mokré trčí nad řeku,

i táhlému, tichému zavolání

trubače kdesi v daleku.

Příště se na stránkách Sokolských souzvuků sejdeme 1. září, kdy vyjde druhé prázdninové dvojčíslo: srpen – září.

Krásné a spokojené prázdniny a dovolené, užijte si slunce, vzduchu, hor i větru, odpočiňte si! V příštím cvičebním roce na nás čeká hodně práce!

Jarina Žitná

